

blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesenrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
RICHTINGSDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574. in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenefabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

BEENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de vrouwen, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventucele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Herinneringen aan Javanen, die ik gekend heb en die mij kenden. — Kolonel Ilgen. — Inter-Ocean. — Luchtvaart. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 23 tot 30 Juli 1924.

Old England
NIJMAN & PHILIPS
 LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
 COOLSINGEL 129 — ROTTERDAM

J. L. FRERICHS - DEN HAAG
 THOMSONLAAN 128 voorheen Azaleastraat 94
 KUNSTHANDEL EN LIJSTENFABRIEK
 Vergulden - Encadreeren
 Artistiek omlijsten in alle genres van Foto's, Platen en Schilderstukken
 Specialiteit in Ovale en andere Stijllijsten
 Vertrouwd adres voor Etsen en Schilderstukken
 Export naar de Indiën

MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUY“
 69 PARKSTRAAT 69
 LEVERT ALLE SOORTEN MEUBELEN
 SMAAKVOL - SOLIED - GOEDKOOP
 ALLES ONDER GARANTIE

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

WIE ZINGT DAAR?
 DE „NEW EDISON“

The NEW EDISON
 COMPARISON WITH THE LIVING ARTIST REVEALS NO DIFFERENCE

Wij nodigen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
 DEN HAAG . . . . . WILLEM DE ZWIJGERLAAN 93
 ROTTERDAM . . . . . WITTE DE WITHSTRAAT 88
 BATAVIA . . . . . RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
 MEDAN . . . . . HINDOESTRAAT 1-3

A.H.I.T.
 Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage **Piet Heinstraat 2a**, Telefoon 34580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr.: 16-18. Valeriusstr.: 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en lunched goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf 1.0.75 en Dineeren vanaf 1.1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Portret Pastoor VERBRAAK.

Bij den Heer E. J. L. LANKENAU, Harddraverstraat 27b, Rotterdam, Voorzitter der Vereeniging „MADJOE“, zijn nog reproducties (briefkaartformaat) verkrijgbaar à 1.0.25 per stuk van het door den kunstschilder ANTOON VAN WELIE geschilderde portret van wijlen Pastoor H. C. VERBRAAK, Pater S. J. van Atjeh, hetwelk door die vereeniging den 5en januari 1922 aan den Directeur van het Museum ROYMANS te Rotterdam werd overgedragen.
De opbrengst is bestemd voor het Ondersteuningsfonds der vereeniging.

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad“
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

Herinneringen aan Javanen, die ik gekend heb en die mij kenden.
Door Mej. M. M. RAKET,
oud-ond. es in Indië.

Naar aanleiding van één enkelen zin, gehoord uit de rede, uitgesproken door een der heeren praeadviseurs op het 3e Koloniaal Onderwijs Congres, op 23 (en 24) April j.l., voelde ik mij onmiddellijk gedrongen mijne herinneringen aan Javanen, met welke ik in den loop der jaren van mijn verblijf in Indië in contact geweest ben, in volgorde van tijd neer te schrijven en die dan 's avonds op de gezellige bijeenkomst van het Congres voor te dragen.

Het gelukte mij echter niet, zelfs na vier leden van het Bestuur van het Congres daar om verzocht te hebben, de gelegenheid te verkrijgen tot dat doel, wat mij zeer speet en nog spijt, omdat dië avond zich er het best toe leende, dewijl hij nog gevolgd zou worden door een dag van het Congres en dewijl mijn broeders Indonesiërs op die bijeenkomst mij hadden kunnen „hooren“ spreken en heeren en dames, die reeds in Indië geweest waren of voor 't eerst daarheen zouden trekken, zouden 't een en ander met genoegen beaamd of vernomen hebben.

Van een lid der Vereeniging „Oost en West“ kreeg ik de aanwijzing die „herinneringen“ geplaatst te krijgen in de kolommen van „Het Koloniaal Weekblad“. Mijn verzoek daartoe werd zeer welwillend ontvangen door den heer secretaris van „Oost en West“ en het is slechts te wijten aan werkzaamheden van anderen aard, die ik bij mijne terugkomst in Zutphen zeer-noodig-te-doen vond en door mijne langdurige ongesteldheid, dat ze eerst in dit nummer van ons orgaan verschijnen.

1871. Batavia.

Nog zie ik dien huisjongen vóór mij, Saïroen heette hij, hoe hij zijn dienst kwam presentieeren aan mijne Moeder; een stoere kerel, met groote heldere oogen, die haar flink aankeken, keurig net in zijn kleeren; hoe hij daar stond, rechtop en fier en toch op grooten afstand van Moeder staand blijvend.

Op de vraag of hij het werk van een huisjongen goed verstond, antwoordde hij, dat hij daarop liever geen antwoord gaf, omdat de eene mevrouw het zus en de andere zóó wilde gedaan hebben. Moeder moest hem maar precies zeggen, hoe hij de dingen doen moest „om naar Mevrouw's tevredenheid te werken“ en hij zou zijn best doen Mevrouw goed te begrijpen.

Mijne Moeder was er zeer op gesteld, dat de koperen deurknoppen elken dag even met een daartoe geprepareerden doek werden opgepoetst. Saïroen had dat op een dag vergeten, wat hem zeer speet. Het zou niet meer gebeuren, zeide hij, en om dit woord waar te maken, poetste hij elken dag in alle vroegte eerst de deurknoppen, vóór hij aan zijn andere werk begon. Hij werkte met zorg en aandacht. Nooit nog had Moeder zóó'n degelijken huisjongen in dienst gehad.

Toen mijn Vader als adjunct-ingenieur bij den Post- en Telegraafdienst met standplaats Lahat, op Sumatra telegraaflijnen in de residenties Palembang, Bengkoelen en Padang moest inspecteeren en aanleggen, ging Saïroen met hem mee als lijfjongen, tevens kok, want hij kon goed koken ook.

Begin 1872. Lahat.

„Op een dag“, zoo vertelde Vader ons, toen hij eens van zóo'n tournee thuiskwam, „was ons drinkwater op, maar daar wij op een plek waren, waar veel klapperboomen stonden, verzocht ik een van de koelies wat jonge klappers af te halen, want dat heerlijke klapperwater zou stellig onzen dorst wel zóó lesschen, dat wij nog eenige palen verder konden gaan tot wij in een doesoen kwamen en daar onze waterkalebassen weer vullen konden.“

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109
TELEF. 13149 DEN HAAG OPGERICHT 1832

Levert op **afbetaling:**
KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen
Gramophoons - Rijkwieien - Kachels - Lampen - enz. enz.

N.V. ENGELS' Wijnhandel
SUEZKADE 48 WEIMARSTRAAT
TELEFOON 32649

Wijnen - Bier - Limon
Gedistilleerd

Vraagt Prijscourant. Thuisbezorging zonder

De koelie maakte geen aanstalten om in de te klimmen, ook nog niet, toen 't met me verzocht werd. Toen werd 't hem kortweg zaghebbenden toon bevolen. De man, heel werkte zich naar boven en wierp vandaar behoorlijk uitzoeken een aantal klappers nederen, zoodat er bij waren, waarvan het wa niet- of niet meer drinkbaar was. Dit maakte Vader boos, zoodat de man in plaats van een standje kreeg, waarop hij op staande zijn ontslag vroeg, er bij voegende: „sebab paksa naek sama saija.“ De koelie kreeg ontslag en verwijderde zich van den troep.

„Een paar dagen later, toen ik onvoorw gewoonte de koelies een eind vooruitgereden en op een eenzaam terreintje even stilstonden er op eens twee kerels uit de rimboe, links, één van rechts. Den ééne, die de teug 't paard greep, herkende ik dadelijk als de slagen koelie, maar vóór dat de man mij iets kon doen, had de andere, aan wien ik niet dadelijk aandacht schonk, hem zóó een stomme de borst gegeven, dat hij achterover tuimelde teugels losliet. En toen hoorde ik de stem Saïroen zeggen tegen den aanrander: „groot ongelijk om wrok te koesteren tegen heer, want de toean had in zijn (veld) fles wel water om te drinken, maar omdat hij dorst wou lesschen, liet hij jou die klapper halen voor óns en dat wou jij niet. Begrijp dat jij ongelijk hebt?“ Dit ging gepaard met een pootigen stomp.

„De man scheen te begrijpen, hij stond ste op, „ampoem, ampoem“ roepende en Toen zei Saïroen tegen mij: „En toean, r terug naar de koelies, die op u wachten heb ik gezegd, maar los eerst een schot uit uw pistolen „bakal kasi inget itoe bangsal lari.“

1876.

Ik zat met eenige Javanen als medescholier de tweede afdeeling der hoogste klasse van de bare 1e Lag. School A op Karang Bidara te rang. Ik herinner mij nog als den dag van g dat Inspecteur R. ons allen taalwerk had op en een stijloefening, waaraan wij een aardig hadden! Den volgenden dag stond de Ins met het door Z.Ed. zelf gecorrigeerde wer ons, in de eene hand eenige papieren bij een vastgehouden tusschen duim en wijsvinger, andere hand eenige, netjes op elkaar gelegd, portefeuille. De Inspecteur keek zeer boos en boos klonk zijn stem, toen hij zei: „Dit werk en hij zwaaide met de papieren, die hij in zijn had, „is mij allerverschrikkelijkst tegenge gelooven! Neen, dan heb ik hier, hier!“ legde vleiend zijn hand op de portefeuille, „werk, mooi werk van jullie, jullie, de Javan deze klas, werk, dat getuigt van oplettend nauwkeurigheid en — nadenken, zooals van R. di bio en van R. Saleh in het bijzonder. Maar Hollanders! schaamt jullie je niet?! Je hebt derwijzer te schande gemaakt. Ik ben hoogst vreden over dat werk van jullie, Hollanders, waarachtig of jullie er nog nooit van gehoord Hier, jullie kunt 't terugkrijgen en — „M Tjebbes, u wilt wel zoo goed zijn om 't he eens heelmaal over te laten maken?“ — werk van onze Javaantjes zijn óók wel eenig ten, maar van geringe beteekenis, 't blijft mo en daarom zal ik daarvan eenige gedeelten bord laten schrijven door de jongens zelf, dan jullie, Hollanders, daar je voordeel mee doe gebeurde dan ook, en we zagen, dat de papieren de Javanen, door den Inspecteur weer terug men, weer in de portefeuille gelegd werden.

Mijn schoolmakers Raden Soedibio en R. zag ik jaren later terug. Den eerste in 1884 als op de Spaarbank te Semarang, waarvan de teur mij zeide, dat R. S. zeer goed stond

C. REIJERS
HOF-FOTOGRAAF
St. Annastraat 9 - NIJMEGEN - Telef. 107
in de stad aan huis te ontbieden zonder
prijsverhoging

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM

KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

WEST

reven, vooral ook om zijn nauwgezetheid en be-
uwbareheid bij het ontvangen en overbrengen
hoofdschappen en belangrijke stukken. Ik was
telijk blij, dat R. S. en ik elkander dadelijk her-
nden en eenige oogenblikken over den ouden
hoortijd konden praten. „Weet je nog wel, Dib,
ik eens een paar dagen naast jou zat en in die
gen zoo heel goed sommen kon maken?”
Den tweeden vond ik in 1911 terug als Djaksa
Wonosobo en mijn oude schoolkameraad en zijn
uw vroegen mij te logeeren. Wat hebben R. Sa-
en ik in die drie dagen, dat ik hun gast was,
hart opgehaald aan herinneringen van school.
En onaangename zaak, die heel wat opschud-
ing in de klas gebracht had, was het geval van
strovien van „rawèh” in den bol van den hoed
on onzen onderwijzer S. Deze onderwijzer was bij
allen zeer gezien, op een paar Indo-Europeanen
die nog al eens door Mijnheer S. bekapitteld
den. De heer S. had de gewoonte, alleen als
ward door de open lokaal-speelplaatsdeur naar
onen woei, terwijl aan den anderen kant de ra-
openstonden, zijn hoed op te zetten, want
nheers hoofd was dun behaard. Op een dag dat
zulk wees deed, zagen wij hem na een poos
z'n hand langs voorhoofd en achter de
en wrijven, even later den hoed afzetten, zich
hoofd en den hals krabben en ook de handen
de polsen. Op 't laatst kon de man het van de
ge jeuk, die zich verder over het lichaam scheen
verspreiden, niet meer uithouden en holde hij
aar huis.
in de oogenblikken dat wij alleen zaten, voordat
hoofdonderwijzer bij ons kwam, hoorden wij een
er het woord „rawèh” uitspreken. En toen wis-
nieteen wie dat jeuk-veroorzakende goedje in
nheer's hoed had gestrooid, want in de eerste
uipanning was ik de klasse binnengeloopen en
den W. G., een Indo-Europeeschen jongen, met
nheer's hoed in de hand zien staan, terwijl een
nansche jongen in de deuropening stond met
n gezicht naar de speelplaats, dus zeker op den
n W.
Door den hoofdonderwijzer aan ons gevraagd wie
gedaan had, was de dader niet flink genoeg om
te bekenen en ik verklapte hem niet. Maar in
tweede uitspanningskwartier riep ik W. G. in
lokaal en zeide tegen hem, dat als hij niet dien-
den middag excuus ging vragen aan Mijnheer
ik dan morgenochtend zou vertellen, dat hij
gedaan had. W. G. ontkende 't; ik gaf hem een
ep, zeggende: „ontken nu nóg, als je durft!” Hij
eeg en wij liepen weer naar de speelplaats. Wat
as daar te doen? De Javanen uit onze klas ston-
en op een kluitje en een van hen gaf een paar
appen aan een Javaanschen jongen uit een lagere
as. Dat was de jongen, die op den uitkijk gestaan
ad. „Oh, soeda, blà-ihwij!” zei W. G. (Dit is een
idrukking, die moeilijk in 't Hollandsch te ver-
nen is, maar hierop neerkomt, dat de kwaaddoe-
er zich door straf bedreigd voelt). Ik als de kippen
aar het groepje en daar hoorde ik Mas Soeleiman
egen dat jongetje zeggen: „Al hééft W. G. jou nog
gepaaid om die rawèh voor hem mede te bren-
en, dan hadt je toch telkens tegen hem moeten
n: „neen, neen, het is jouw „goeroe”, weet je
dat iemand z'n goeroe geen kwaad mag doen?”
W. G. achtte 't geraden zich zelf bij Mr. S. als de
ader aan te melden, die den jongen straffe met
em een paar dagen lang te negeren, wat hij „niet
nellig” vond.
Mijn gastheer R. Saleh en ik spraken samen over
n oprichten van scholen voor Inlanders door het
novernement. Hij was daar zeer dankbaar voor,
maar nog groter zou zijn waardeering geweest zijn,
nchten er eerst begonnen was met scholen op te
n uitsluitend voor meisjes, scholen „zooals
n R. A. Kartini zich die heeft voorgesteld.”
Ziet u, ik zie dat zóó in: meisjes zijn de toekom-
nige moeders en opvoeders van jongens en meis-
jes, maar hoe kan er van opvoeding door die moc-
ners sprake zijn, als zij geen onderwijs in verschil-

lende noodzakelijke kennis en kundigheden tot hare
ontwikkeling hebben gehad. Dus als ik 't voor 't
zeggen had gehad, zou ik geadviseerd hebben: *éerst*
échte Kartini-meisjesscholen, dan jongensscholen.
Als dat zóó was gegaan, dan zou de tijd niet verre
meer zijn, dat er alom met de adat gebroken werd,
die niet graag heeft, dat meisjes op dezelfde school
gaan met jongens. Dat scholen oprichten voor meis-
jes behoefde mijns inziens niet grootscheeps te ge-
schieden: op alle hoofdplaatsen van regentschap-
pen een eenvoudig gebouw van zoo mogelijk be-
pleisterd bilik, met pannien dak, plafonds van bam-
boe, zooals Buitenzorg die levert; een steenen vloer
en dan verdeeld in drie lokalen. Het eene lokaal
voorzien van eenvoudige schoolbanken en de aller-
noodigste leermiddelen, met plaatsen voor b.v. 50
leerlingen, die daar leeren: Hollandsch spreken,
lezen, schrijven, rekenen, heel eenvoudig huishoud-
boekhouden, wat aardrijkskunde, gezondheidsleer,
zich schriftelijk leeren uitdrukken en vrije- en orde-
oefeningen te doen krijgen op de speelplaats ter
lichaamsontwikkeling en aanleeren van orde en
regelmaat. Het tweede lokaal ingericht tot knip-
en naaikamer, de meisjes zitten ieder op haar eigen
matje, en batikkamer. Het laatste lokaal zij een een-
voudig ingerichte werkkamer, die beurtelings dienst
doet als keuken, wasch- en strijkkamer. Dit school-
tje zou er dan een zijn, zooals wijlen R. A. Kartini
bedoeld heeft: een school, die Javaansche meisjes
opleidt tot ontwikkelde, niet langer analphabete
moeder. Die verstand van huishouden hebben;
hebben leeren sparen, koken, knippen, naaien en
vooral verstellen, batikken, wasschen, strijken om
man en kinderen eenvoudig, sober maar zindelijk
en goed klaar gemaakt voedsel te bereiden en net-
jes in de kleeren te houden.”

(O, Saleh, ja, ja, wat zou dat heerlijk geweest
zijn, als wij zóó voor jullie begonnen waren!)
We hadden 't ook over de B. V. en het Indische
leger. Saleh zei, dat z.i. dat leger niet zoo heel groot
behoefde te zijn, maar wel verspreid over alle plaat-
sen, waar maar het Binnenlandsch Bestuur reeds
door Europeesche en/of Inlandsche ambtenaren
vertegenwoordigd was. Naar gelang van de grootte
der desa's (zieental) zouden de desa's elk af-
zonderlijk of bij tweeën of drieën onder één res-
sort, een garnizoentje hebben van b.v. 50 man in
't geheel, goed afgerichte soldaten met hun luit-
nant en b.v. twee onderofficieren, die dan de daar-
voor in aanmerking komende desa-lui africhtten tot
mareheeren, exerceeren en het hanteeren van de
wapens volgens de regelen der kunst en met de
manschappen van andere desa's onder commando
van een kapitein uit het garnizoen van een nabu-
rige hoofdplaats op vastgestelde tijden militaire
manoeuvres maakten, zoodat in tijd van nood ook
het binnenland zich zou weten te verdedigen tegen
aanvallen van buiten en bij eventueel een opstootje.
De onderofficieren zouden van huis uit een amb-
acht moeten verstaan, b.v. timmeren en metsel-
en, en behalve als militairen ook moeten optreden
als leermeesters in die ambachten.
De inlanders zouden gevormd worden tot bruik-
bare toekang-kajoe en toekang-batoe, die het Gou-
vernement zouden kunnen dienen bij diens bouw-
werken. In andere desa's zouden die onderofficie-
ren b.v. smid en blikslager, of schilder, tuinier
(groentekwecker) en kippenfokker kunnen zijn en
alle door hen in die ambachten onderwezen Inlan-
ders zouden als bekwame ambachtshui het Gouver-
nement en de maatschappij dienen. En wees er van
verzekerd, dat er dan waarachtig een band zal zijn
tusschen blank en bruin: van dankbaarheid, ver-
trouwen en vriendschap, van de zijde der Inlanders
niet 't laatst.”

(Wordt vervolgd.)

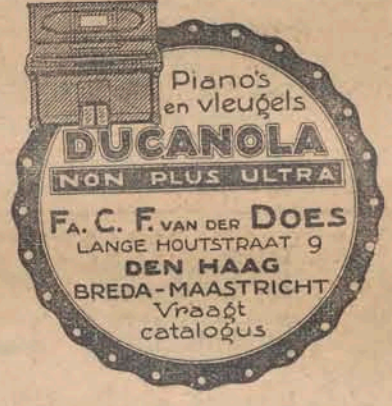
Kolonel Ilgen. †

In den ouderdom van 75 jaar is den 24en Juli
te 's-Gravenhage overleden de gep. kolonel-titulair

J.E. VANVEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52983
Van Hoornbeekstraat No. 61

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

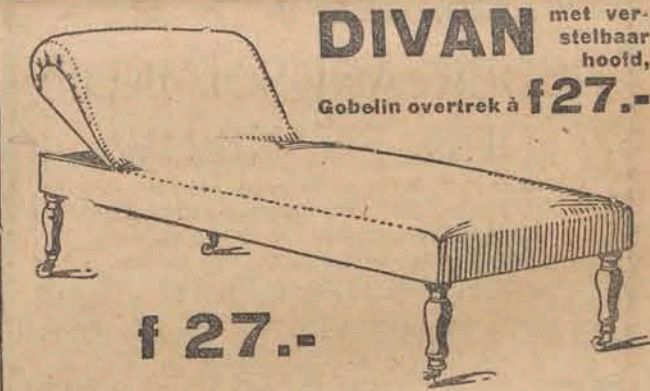
Vloeiend ENG., FR., D., SPAANSCH
spreken en corresp. in slechts 1 MAAND.
Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind.
ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
Koningsplein 1
's-Gravenhage

Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie
Leening met diverse Winstkansen.
Vraagt Prospectus: rechtstreeks
aan de Maatschappij of Hoofdver-
tegenwoordigers.
Waar niet vertegenwoordigd:
Actieve Hoofdagenten gevraagd.

P. B. VAN MOORSEL & CO
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

f 27.-
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

GEZUSTERS PLATTEEL
Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avond-
en Wandel-Costumes
OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

Maison H. SIMONS

Mantel- en Costuum-Magazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN”
NOORDEINDE 17a

*Uitsluitend betere
Dames-Confectie*

STEEDS HET NIEUWSTE
BEKENDE SOLIDE GENRES
BILLIJKE PRIJZEN

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

BAHLMANN & Co.

GROOTE MARKT 13-14-15
NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN
DAMES- en KINDER-CONFECTIE

Maison van Dooremaalen

Mauritskade 73 DEN HAAG Telefoon 17147
DAMES- EN HEERENKLEEDING
Speciaal naar maat.
Elegante coupe. Zeer MATIGE prijzen
Vraagt U eens STALEN.

Heeft U Coupons, wij maken die zeer billijk

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen ver-
kopen of hunne verzameling wenschen
te completeeren, worden attent ge-
maakt op de rubriek Vraag en Aanbod
in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs 1 2.50 per annonce van ten
hoogste vijf regels. Ter kennismaking
wordt op aanvraag gratis een nummer
van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. 11987*
DEN HAAG

Gevestigd als Tandarts te Den Haag, Bezuidenhout 141 Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij Tel. 70897
behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

der infanterie van het Indisch leger G. H. L. F. Ilgen, oud-lid van het hoog militair gerechtshof van Ned.-Indië.

De heer Ilgen was in 1848 te Wiesbaden geboren en liet zich in 1890 tot Nederlander naturaliseeren. In 1870 was hij als sergeant naar Ned.-Indië vertrokken, waar hij alle subalterne rangen doorliep en in 1894 tot majoor werd bevorderd. Reeds een jaar later volgde de bevordering tot luitenant-kolonel. In dezen rang bekleedde hij verschillende functies, o.m. de betrekking van militair commandant van Benkoelen en die van plaatselijk commandant van Kota Radja.

Wegens volbrachten dienstdienst werd hij in 1900 op zijn verzoek eervol ontslagen. Drie jaar later werd hem de titulaire rang van kolonel toegekend. Kolonel Ilgen was drager van het eereteken voor belangrijke krijgsbedrijven, van de Atjeh-medaille en van het onderscheidingsteeken voor langdurigen dienst.

Onder veel belangstelling, voornamelijk uit militaire kringen, is j.l. Maandag zijn stoffelijk overschot op de begraafplaats Nieuw Eik en Duinen te 's-Hage ter aarde besteld.

Op de begraafplaats waren o.a. aanwezig de gep. generaal baron van Heerdt, Doorman, Schott en Kronouwer, kolonel W. C. T. ter Beek, plaatselijk commandant, kolonel H. C. J. ter Beek, commandant 1e infanterie brigade (grenadiers en jagers). Voorts de gep. kolonels v. d. Bovenkamp en Krul, van het Indische leger, gep. kap. ter zee Pieren en de gep. kapitein Scheurer, prof. Carpentier Alting en de heeren Sonneveld, grootmeester der orde van Vrijmetselaren en Faubel, lid van het hoofdbestuur.

In den stoet, waarin een aparte landauer met bloemen, merkten wij op den oud-legercommandant in Ned.-Indië, luit.-generaal H. N. A. Swart, generaal Schutstal van Woudenberg en overste van Staden ten Brink.

Nadat het stoffelijk overschot onder de tonen van den Treurmarsch van Chopin naar een der kamers was geleid, sprak de heer Beguin namens de loge Hiram Abif en de Hoogere raden een woord van afscheid. Kolonel Ilgen was bijkans een halve eeuw lid van de orde geweest en had zich doen kennen als een bescheiden lid, vol toewijding. Hij trad niet op den voorgrond, maar was een trouwhartige, diep religieus. Zijn axioma was: De orde zal religieus zijn of zal het niet zijn en hiervan heeft de overledene nog niet lang geleden getuigd in een weldoordachte rede ter gelegenheid van zijn 45-jarig lidmaatschap.

Spr. herdacht hem namens de orde in groote dankbaarheid voor het schoone voorbeeld, aan de leden gegeven. Wachter op heilige uren, wij brengen u een eerbiedigen en laatsten groet, zoo eindigde de heer Beguin.

Aan het graf voerde het woord overste Van Staden ten Brink, die nog eens in herinnering bracht de hooge bescheidenheid van kolonel Ilgen, die anders gemakkelijk had kunnen schitteren. Hij sprak van Ilgen's voorvader Ilgen, wiens beeld men in de Sieges-allee kan vinden en legde namens vele vrienden een bloemtak op de kist.

Namens de vele Indische officieren, die wijlen kolonel Ilgen had voortgeholpen, sprak overste Kilian een dankwoord.

Nadat een groot aantal kransen, waaronder van Hiram Abif en van het kapittel l'Union Royale, op het graf waren neergelegd, dankte de schoonzoon zijn schoonvader voor zijn trouwe liefde en vriendschap en de aanwezigen voor de belangstelling.

1) Volgens het „Vaderland”, dat we nu citeeren.

RECOURT'S Striikinrichting WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG

is het adres voor behandeling van fijne goederen als BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES enz.

Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

TH. MESSINK - DEN HAAG 2e SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 35 Kledingmakerij voor Dames, Heeren en Rijkleding

Inter-Ocean.

A Dutch East Indian Magazine covering Malaysia and Australia

Wij hebben voor ons liggen het maandschrift Inter-Ocean, waarmede wij wel zeer aangenaam kennis gemaakt.

En daar bestaat alle reden voor, wanneer al bladerende in deze typografisch zoo uitmuntende verzorgde uitgave, zijn oogen de kost geeft u daarin te kust en te keur verspreid voorkomende prachtige foto's groot en klein.

Na de verschijning van Sluijters' Monthly Indian Magazine, die slechts een ephemerisch staan heeft gehad, doch niettemin de herinnering heeft achtergelaten aan een maandschrift, dat doel had om Nederlandsch-Indië in woord en beeld meerdere bekendheid te geven tot heil en nut van dat eilandrijk, is thans Inter-Ocean gekomen.

En wij meenen dat zijne verschijning wel met blijdschap mag worden begroet, waar in het doel der uitgave eveneens is meerdere bekendheid aan Nederlandsch-Indië in het buitenland te geven, speciaal de Maleische landen nader elkaar te brengen.

Tot bevordering alzoo van de ideële en economische betrekkingen tusschen Indië en de wereld en speciaal met hare naaste burenen.

Een breed opgezet doel, is het zeker, dat de uitgever G. Kolff en Co. te Batavia zich voor hebben gesteld. Haast onmerkbaar hebben hiaat weten aan te vullen, die zoo plotseling ontstaan door het aan Indië ontvallen van Sluijters' Monthly East Indian Magazine, helaas, als gevolg van de lauwheid der tijden, om ons hier niet zacht mogelijk uit te drukken.

Immers het door de Firma Sluijters & Co. te Batavia uitgegeven blad was in Holland en in de rest van de wereld weinig bekend en ondervond van Hollandsche zijde weinig steun.

Alleen daardoor was het reeds ten onrecht gedoemd, maar des te meer zal men den vernemingsgeest moeten waardeeren der Batavia'sche uitgever om nu daarvoor Inter-Ocean in de wereld te stellen, evenwel met veel wijscher strekking.

De uitgever wijzen er in hun prospectus op, dat zij begrijpelijkerwijze verplicht waren de uitgave in het Engelsch te bewerkstelligen, aangezien anders van reclame in het buitenland geen sprake kon zijn, maar dat des al niettemin Inter-Ocean is en blijft een Hollandsche uitgave, die zich doel stelt Holland's naam als een der voornaamste koloniale mogendheden in het buitenland te spreiden.

De April-aflevering bevat: Street Scene Batavia - Native mother and Child - een mooie foto van een inlandsche moeder en haar kind tegenover het titelblad; The Fish Trade, by E. F. Sheaf; The Grand Ngamplang; The Sopotan Volcano in the hassa, by L. H. C. Horsting, with Photographs by the autor; Singapore, a Gateway to the Pacific, G. G. van der Kop, with Pictorial Supplement; The Feminist Movement in the Philippines, Margaret M. Wrenmore; History and Mythology of M. V. Moens Zorab; A Day in Kedah, by F. Augustin, alle belangwekkende artikelen, lucht met heldere foto's; Picturesque Corner Singapore Island, foto's, die een geheele bladzijde beslaan; Items of Interest, en ten slotte een betical Index of Advertisers.

Bijzonder interessant komt ons voor het artikel over den nog zoo weinig bekenden Sopotan in de Minahasa, speciaal voor de Ocean geschreven en voor het eerst een geschilderd.

1) Official Organ of the United Netherlands-Australian Chambers of Commerce. Uitgevers en drukkers G. Kolff en Co., Batavia-Weltevreden. Generaal Vertegenwoordiger voor Europa G. Kolff en Co., Leiden.

Grand Pension VILLA DES ROS
DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
Scheven. Boschjes.
Eerste Rang Familie-Pension
Stroomond Koud- en Warm Water
Voor groote Families speciale overeenkomsten

„HOUTRUST“
 Rechtsstraat 628 Tel. 34719
 uitsluitend te kwaliteit Hollandsch versch
 licht tegen billijke prijzen & Nette bediening
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging
 Aanbevelend, **F. Ph. SATONY**
 OBRECHTSTRAAT 628
 HAAG

de beschrijving bevattende van den sedert den
 Nov. 1923 en thans nog steeds werkenden
 aan. Wij voegen tot aanvulling hieraan toe,
 deze 1748 hooge vulkaan de eenige nog werke-
 is van een groep van drie bergen, Manimpo-
 Rindengan en Sopoetan, die ten Z.O. van Amoe-
 ing in de Minahasa wordt gevonden.

einwardt was de eerste, die in 1821 den
 oelan besteege en hij vond toen een sterke
 atarenwerking, waarop in 1833 een groote
 tie volgde.

de bekende Zwitsersche gebroeders Sarasin
 egen den berg in 1895 van het Oosten uit,
 ij Rinne in 1900 den Manimporok beklom.
 1901 schijnt de vulkaan in betrekkelijke rust
 ebben verkeerd, toen opende zich een nieuwe
 e solfatere in een atrio tusschen den Sopoetan
 en buitenrand.

en slotte had op 17 Juni 1906 een uitbarsting
 ts, waarbij meer dan 10 miljoen M³. gruis en
 massa te voorschijn kwam benoorden den
 ijlijken Sopoetankegel, terwijl in 1911/1912 een
 e kegel, de Aisepoet, werd opgeworpen.²⁾

de beschrijving van Singapore een reeks van
 auwdruk weergegeven foto's, die een sieraad
 ken van deze Aprilaflevering van dit jaar.

de moderne vrouwenbeweging zich ook in de
 appijnen heeft doen gelden en daar meer en
 er ingang vindt lezen wij in het artikel „The
 main Movement in the Philippines”, beschreven
 Margaret M. Wrenmore, voorheen Presidente
 de Vrouwen-Vereeniging te Manilla.

te kunnen niet bij elk artikel stilstaan, om ook
 te veel ruimte in te nemen in het Koloniaal
 eblad, dat tegenwoordig over zooveel copie te
 ken heeft.

te meenen met het bovenstaande voldoende
 ndacht te hebben gewijd aan Inter-Ocean, die
 den steun van enkele bankinstellingen en
 e scheepvaart maatschappijen in Indië, zooals
 eeds boven zeiden, als een voortzetting moet
 worden van het vroeger Sluifers'

en eerste is het te hopen dat het blad zich
 nde zal kunnen houden, hetgeen alleen
 ijk is, wanneer het Hollandsche publiek — en
 onder in de eerste plaats zij, die in eenige
 e staan met Ned.-Indië in het moederland —
 uitgevers steunt.

in het Oosten is de deelneming reeds voldoende
 ekerd, althans van de zijde van een groot
 al vooraanstaande personen in binnen- en
 anland, die als medewerkers aan het blad zijn
 onden. Deze factoren, merken de uitgevers
 eht op, werken alle tesamen om Inter-Ocean te
 en tot een inderdaad niet geëvenaarde uitgave
 de Maleische landen, en volkomen gelijkwaardig
 de beste Europeesche en Amerikaansche
 ietieken.

het abonnement op het blad bedraagt bij voor-
 etaling voor Ned.-Indië f 15.— en voor de
 en daarbuiten f 20.— per jaar.

A. R. v. O.

Zie voor de literatuur over dezen Vulkaan de
 eelopedie van Ned.-Indië, 2e druk, onder Sopoetan,
 eel, blz. 43.

Luchtvaart.

Nederland—Indië.

Luitenant H. van Weerden Poelman te Soesterberg,
 er tweede bestuurder in begin October met den
 g naar Thomassen à Thuessink van der Hoop, per vlieg-
 nde Batavia zal vertrekken, is een onzer meest
 n 2000 Nederlandse vliegofficieren, die reeds meer
 en 2000 vliegereen op zijn naam heeft staan. Reeds is
 or den minister van Oorlog aan luitenant Van Weer-
 en Poelman toestemming gegeven den tocht mee te
 en en is hem verlof verleend, zoodat de heer Poel-

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
 van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
 TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide
 collectie in **Whipcord en Tropical**
 Prima Stoffen. Billijke prijzen.
 Heeren Costumes v.f. 60.- Dames Costumes v.f. 170.-
 atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

MATHIEU PIETERS

Art. Photographie
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE

Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

man reeds nu de gelegenheid heeft zich voor te berei-
 den voor de vlucht.

De mecaniciën, die door het comité aangewezen is,
 is de heer P. A. van den Broeke, die tot 1 April 1921
 bij den Marine Luchtvaart Dienst en daarna bij de K.
 L. M. werkzaam was. De heer Van den Broeke geldt
 voor een zeer bekwaam werktuigkundige en vooral
 voor een uitstekend kenner van den Rolls Royce motor,
 waarmee het vliegtuig, dat voor den tocht bestemd is,
 uitgerust is.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Doet Indië niet mee?

Onder dit opschrift geeft ook v. d. B. in „De Indische
 Verlofganger van 18 Juli j.l. een artikel naar aanleiding
 van de regeringssubsidie, onlangs toegestaan voor Ne-
 derland's deelname aan de Internationale tentoonstel-
 ling van decoratieve Kunst te Parijs in Mei 1925. Met
 verwijzing naar hetgeen hierover in „Het Koloniaal
 Weekblad” is gezegd, schrijft hij o.m.:

„Begrijpelijkerwijs ondervond het wetsontwerp in
 de St. Gen. geen tegenstand, maar wat o.i. onge-
 grijpelijk blijft, is dat bij de behandeling met geen
 woord is gerept over eene eventuele deelneming
 van Indië. Of achte men Indië reeds autonoom en
 had de Fransche Regeering eene afzonderlijke uit-
 noodiging voor Indië moeten zenden?

„Wij veronderstellen, dat die Regeering zoover
 niet heeft nagedacht en het als van zelf sprekend
 beschouwde, dat eene uitnoodiging gericht tot
 Nederland ook voor Indië geldt. Eene uitnoodiging
 voor „La Hollande” omvat toch ook Friesland,
 Groningen en de andere provincies buiten Noord-
 en Zuid-Holland?

„Hoe het ook zij, omtrent eene deelneming van
 Indië aan de tentoonstelling vernamen wij niets.
 Heeft men nu Indië inderdaad vergeten? Het zou
 kras zijn, maar het heeft er alle schijn van. Al
 mag het niet van algemeene bekendheid zijn, op het
 gebied van sierkunst doet Indië — zij het dan ook
 in anderen vorm — in geen deele onder voor
 Nederland.

„Het is te veel om alles op te noemen, maar dat
 alles is waard om aan de wereld getoond te worden.
 Het zijn kunst-uitingen van volkeren met eene
 innerlijke beschaving, welke ons Westlingen vaak
 beschaamt.

„Bescheiden, rustig, kalm werkt de Indische
 kunstenaar voort, wars van reclame, wars van
 grootdoenerij; alleen, omdat bij er een stil genoegen
 in heeft iets moois te scheppen.”

„Indië werd in de drukte vergeten, zullen we maar
 zeggen, doch er is nog tijd om het verzuim op
 waardige wijze te herstellen.”

Het doet goed, dat juist uit den kring, waarvan boven-
 genoemd blad het orgaan is, deze opwekkende woorden
 zijn uitgegaan, want, naar wij vertrouwen, zullen zij
 ook in Ned.-Indië weerklink vinden en tot deelname
 aanzetten.

Naar wij uit de beste bron vernamen, is juist van
 officieel Fransche zijde de wensch te kennen gegeven,
 dat de Ned.-Indische Kunstnijverheid, speciaal op tex-
 tielgebied, ter tentoonstelling vertegenwoordigd zou
 zijn.

In het voorloopig verslag van de commissie van rap-
 porteurs over het ontwerp van wet tot verhoging en
 wijziging van hoofdstuk 5a der staatsbegroting voor
 het dienstjaar 1924 lezen wij o.m.:

„Eenige leden zouden nog gaarne antwoord op
 de navolgende vragen bekomen:

19. Of de uitnoodiging door Frankrijk tot Ne-
 derland gericht om deel te nemen aa de in Mei
 1925 te Parijs te houden internationale tentoon-
 stelling van toegepaste kunst, tevens bedoeld is
 voor de Nederlandsche overzeesche gewesten?

20. Of, waar bij de andere aan deze tentoon-
 stelling deelnemende landen, die koloniën hebben,
 deze niet zullen worden vergeten, dit bij Neder-
 land wel het geval mag zijn, terwijl juist in de
 Nederlandsche overzeesche gewesten de sierkunst
 op zulk een bijzonder hoog peil staat en meerdere
 bekendheid daaraan te geven op onze weg ligt?

30. Of, nu de door de Tweede Kamer der Sta-
 ten-Generaal gevoterde f 50.000 uitsluitend ten

Waarom zoudt U niet eens toezending vragen van de
 gratis prospecti over de natuurlijke, genezende mid-
 delen van **Dr. Julius Hensel**. Deze middelen tocht van zoo
 groot belang voor ieder, zijn dit ook voor U en er kunnen
 zich, vroeger of later, in uw gezin, in uw familie- of vrienden-
 kring (vooral wanneer daaronder tropengangers zijn) gevallen
 voor doen, waarin het soms meer dan overwegend belang
 kan zijn, iets van deze middelen en hunne toepassing te weten.

W. v. d. SLUIJS Sr., APELDOORN

Kantoor voor Nederland en Koloniën „Hensel-Werke”.

RÖNTGEN-INSTITUUT

Geneesh.-Dir.: **E. F. WEINBERG**, Arts, Röntgen.
 Bezuidenhout 3 Telefoon 71893
DEN HAAG

Spreekuur 2-3 en op aanvraag.
 Onderzoek en behandeling met Röntgenstralen,
 Radium, Diathermie, Hoogtezon, etc.

Maag- en Darmziekten, Rheumatische
 aandoeningen, Tuberculose, ziekte van het hart
 en de bloedvaten, Huidziekten, enz.

Tandheelkundige Afdeeling.

A. H. A. v. d. MEY DE BIE, Tandarts

Spreekuur van 1-3 en op aanvraag.

Tandheelkundig onderzoek en behandeling
 onder geregelde Röntgencontrole, in behande-
 lingstarief inbegrepen.

Volledige tarieven op aanvraag.

Modemagazijnen

HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38

DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken,

Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zen-
 dingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

BEZOEKT DE TOONKAMERS
 van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag
 Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's mid-
 dags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het ge-
 bruiken van een Indisch middagmaal, tegen f 0.75
 de portie:

's Maandags: *ketoepat (lontong)* met toebe-
 hooren met klapperijs na.

Dinsdags: *nassi goreng* of *bamie*.

Woensdags: *nassi ajam* of *goeri* met pisang- of
 ananas-ijs na.

Donderdags: *djanganan (gado-gado)* of *bamie*.

Vrijdags: *Gado-gado (djanganan)* of *bamie*.

Zaterdag: eenvoudige rijsttafel. Tegen f 1.50 en
 f 0.75 de halve portie. Met Indisch
 ijs na à f 0.20 de portie.

Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop
tjendol en *tjao* of Indisch ijs à f 0.25 de portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en
 ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

De „Boeatan”-thee is in pakjes van 1/2 pond te
 koop tegen f 1.— en f 0.75.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18 s
HOTEL KRASNAPOLSKY s Warmoesstraat 171-185

THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18 s
BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48 s

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole”

Vis à Vis Station - Tef. Interc. 41
 Directeur STREEPKERK TEN KLOOSTER. Lid der Ver. „Oost en West”

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11496. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. opdelogeerik.
PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523

Pension E. M. Blewanus, A. v. Somsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Huize „Elisabeth”, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR
Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zitje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.
Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 5454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7 s
HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4 s

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER
BESCHIKBAAR.

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” s
 Voll. Pens. vanaf f 7.- p.d.
BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kührhaus”, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electrisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.- per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.

Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER”

TOUSSAINTKADE hoek VEENKADE, halte lijn 2 en 3

HOLLANDSCH - INDISCH - RESTAURANT

LUNCH f 1.10 DINER f 1.75
 4 Gerechten 6 Gerechten

Rijstafel vanaf f 2.- } Bij vooruit-
 Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig

NASI GORENG f 0.75

Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

HET ZUID - DEN HAAG

Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

bate der *Nederlandsche kunstnijverheid* bedoeld schijnt, er geen weg te vinden zou zijn om de toegepaste kunst uit Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao toch op officieele wijze bij deze tentoonstelling te betrekken?

40. Of niet door een uitgesproken Regeerings-meening ten deze, de Indische Regeering genoopt zou worden tot het nemen van maatregelen om de Overzeesche gewesten op waardige wijze bij deze tentoonstelling te vertegenwoordigen, zij het dan ook grootendeels door het van Regeerings-wege verlenen van moreelen steun, o.a. door het benoemen eener commissie ginds, die met een hier te lande bestaand lichaam, b.v. „Boeatan”, dat zich reeds bijna een kwart eeuw aan de bevordering der Indische kunstnijverheid wijdt, kan samenwerken, in vereeniging, zoo noodig, met de in het leven geroepen Commissie voor de Nederlandsche toegepaste kunst?”

In de Memorie van Antwoord staat:

Wat de gedane vragen betreft, diene het volgende:

10. Bij de officieele uitnodiging van de Franse Regeering, om aan de tentoonstelling deel te nemen, is niet in 't bijzonder sprake geweest van de Nederlandsche overzeesche gewesten. Ondergeteekende neemt echter aan, dat vertegenwoordiging dier gewesten ongetwijfeld zeer zou worden gewaardeerd.

20, 30 en 40. Ondergeteekende is bereid over den inhoud van deze vragen overleg te plegen met den Minister van Koloniën en de inte stellen commissie voor de tentoonstelling.

De Minister van Onderwijs,
 Kunsten en Wetenschappen,
 J. Th. DE VISSER.

De W. O. J. Nieuwenkamp-Huldiging.

Op Zaterdag 26 Juli te 3 uur 's namiddags had een zeer feestelijke huldiging plaats van W. O. J. Nieuwenkamp, tegelijk met de opening eener uitgebreide tentoonstelling van zijne werken in de groote en kleine salons van de Kunstzaal Kleykamp te 's-Gravenhage, ter eere van zijn 50sten verjaardag op 27 Juli.

Een bonte menigte vrienden en vereerders stond rond den jubilaris en diens kinderen geschaard — door ongesteldheid kon zijne echtgenootte helaas niet er bij zijn — toen Jhr. D. F. Teixeira de Mattos met een hartelijke toespraak hem het „Gedenkboek” namens hen overhandigde.

Dit album, dat ook voor belangstellenden te koop is, geeft een mooi en volledig overzicht van Nieuwenkamp's veelzijdigen arbeid, niet alleen door de artikelen van bevoegde hand, welke den kunstenaar in zijn verschillende karaktereigenschappen en kwaliteiten kenschetsen, maar vooral ook door de zorgvuldige keuze der reproducties ter illustratie daarvan.

De heer Otto van Tussenbroek huldigde Nieuwenkamp als *artist*, in den waren zin van het woord: met noeste vlijt en taac volharding werkend ter verwezenlijking van zijn idealen en hoewel „zwerfer” van natuur — dien naam droeg immers ook het woonschip, waarin hij jarenlang verbleef en werkte — toch nimmer zijn eigen kunstopvatting verlatend. Hij roemde met recht Nieuwenkamp's onvermoeide werkkraft: „als wij ons al zijne werken eens denken als scheepjes, zwakend op de Zuiderzee, dan zou die er geheel mede gevuld zijn.” Hij eindigde met een welsprekende woordspeling op Nieuwenkamp's initialen: „Wees Oud Jong en tot Nieuwen kamp bereid!”

Ten slotte schetste de heer C. Lekkerkerker, in een lange rede, Nieuwenkamp als zeer verdienstelijk Ethnograaf en Bali-kenner, hij noemde hem: „den *eersten*, Nederlandschen, exotischen, beeldenden kunstenaar.”

Vier reizen maakte Nieuwenkamp naar Ned. Oost-Indië, de eerste in 1898 op 23-jarigen leeftijd.

Nog levendig, alsof 't gisteren gebeurde, staat ons voor den geest, hoe hij in 1905, vol enthousiaste plannen voor zijn tweede kunstenaarsbezoek aan Bali, door zijn van groote liefde getuigenden durf, den Raad van Beheer van „Boeatan”, met hem vergaderd in de kleine bestuurskamer van Heulstraat 19, tot bereidwillige medewerking wist op te wekken. „Boeatan” heeft daarvan stellig nooit berouw gehad bij het belangstellend volgen van al hetgeen door Nieuwenkamp sedert is gewrocht en waarvan deze tentoonstelling, — die tot 15 Aug. geopend blijft, — nog slechts een onvolledig beeld geeft, al valt er onnoemelijk veel te bewonderen. Met groote waardeering sluiten wij ons bij de welverdiende huldebetuigingen aan en hem ook in de toe-

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. 31027

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinors.

Rijstafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.- en hooger.
 Holl. Dinors . . . va af f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
 Jacob Hopstraat 1 Groot Hertoginnelaan 105

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition

komt het beste succes wenschend, mede in het van Indië.

Nog een Bali-Kenner en -Beminnaar.

De Nieuwenkamp-expositie bij Kleykamp bracht onwillekeurig het enkele maanden geleden ter plaatse tentoongestelde werk van P. A. J. Moherinnering, dat, hoewel van een geheel ander karakter, toch evenzeer getuigde van diepgaande kennis en liefde ten aanzien van Bali; „het land, dat hem eenmaal voor voelen, niet meer loslaat”. Ook het „Indonesische Kulturproblemen” II in de „Letteren en Kunst” der N. Rotl. Crt. van 20 getuigt daarvan.

Daarin lezen wij o.m.:

„Het was in Januari 1917, dat op Bali vele gen, oude vorstenverblijven en meer dan duizend tempels ter neer werden geworven, geheele desa's werden bedolven kracht der goden, wier boosheid de Baliërs te hebben opgewekt.

In diepe verslagenheid werd toen in den tempel van Besakih, de bakermat van Bali dien, zeden en gewoonten, den hoofdstem Bali, een groot offerfeest gehouden, waaraan de voornaamste hoofden, de opvolgers der vorsten, alle districtshoofden, priesters en die van het volk deelnamen, ten einde vergiffenis smeekten. Want volgens „de geloofsovertuiging de menschen en overeenkomstig den Hindoeschen godsdienst was ten duidelijkste bleken, dat door den toorn van den Alk Sanhyang Widi Wasa, aan alle bewoners eiland Bali zoo een groote ramp was overkomen omdat vrienden en verwanten met elkander onmin leefden en vooral omdat de poera de plaats, waar de godheid wordt gediend, werd verwaarloosd en de diensten aldaar geregeld werden gehouden”. Vastbesloten om van dien dag af over het geheele eiland alle kracht de poera's (tempels) en dewa-huisjes en vooral de bidplaats te Besakih te maken en, indien mogelijk, weder op te bouwen te voren, alle erediensten zouden weer worden hersteld!

Eene regeling werd getroffen om alle magte gehuwde ingezetenen te doen bijdragen voor orde maken van den tempel van Besakih. resident van Bali, vertegenwoordigende de ring, werd verzocht deze onderlinge overtuigen uitvoer te mogen leggen.

De geweldige natuurkracht, een boosheid goden! Een bestraffing voor zorgeloosheid broedertwist! Voor ons meer nuchteren kennis bezittenden, een „naieve opvatting!” klaart wel de gelatenheid en de berusting, wa het Balische volk het door de aardbeving zaakte groote leed wist te dragen, maar in den Resident en mede der Regeering toch dat dat dit ons niet van de verplichting onthief te over de belangen der bevolking. Gelden ingezameld ter herstelling van ingestorte woeste waterwerken der voedsel brengende velden! Maar dat ook onder die belangen van voor het instandhouden van de zeden en gewoonten de kunst en den godsdienst een eerste plaats bleek de overtuiging der „eenmalige regeering” zijn. Op voorstel van den resident van Stemb een bedrag van f 25.000 ter beschikking gesteld de werkzaamheden aan den Besakih-tempel afwachting van den afloop der geldinzameling het volk zelf, alvast met kracht te kunnen aanpakken.

Dit blijkt van belangstelling, dit medeleven Regeering in het groote leed, dat hem had gewerd door den Baliër zeer gewaardeerd, maar ook weer als een van zelf sprekend teis aan want het behoorde tot de plichten der vorstentijd en zorgen te geven aan het beheeren onderhouden van de voor het algemeen belang godshuizen. En de Regeering was inimmer plaats van de verdreven vorsten gekomen.”

Van Week tot Week.

22-28 JULI 1924.

Huldiging nagedachtenis Generaal Van Heutsel sluiting bij de mededeelingen over huldiging van G. K. Arnen in het vorig Kol. Weekbl. wordt vermeld:

Te, dat dezer dagen in Amsterdam een

Kasteel „Oud-Wassenaar”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag Tramhalte Stoeptaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort

Matige pensionprijs

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
CELEBESSTRAAT 32
Dames- en Meisjeskleeding
 Chique Coupe. Aparte Modellen. Uiterst billijke prijzen
O.a. Elegant Trois pièces vanaf f 52.50
OOK MODERNISEEREN

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal . . . . . / 80,000,000.-
 Statutaire Reserve . . . . . - 20,045,032.-
 Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
 Incasseeringen en Financieringen.
 Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
 Reiscrédietbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

Institut Colonial International, stelde zeer veel belang in de Nederlandsche Koloniën. Over de Ned. koloniale politiek verschenen verschillende opstellen van zijn hand in Duitse periodieken.
Indo-Europeesch Verbond. De onlangs gestichte afdeling Nederland van het Indo-Europeesch Verbond hield dezer dagen in Den Haag eene vergadering. Besloten werd o.a. tot het uitgeven van een eigen orgaan, dat zal heeten: De Indo-Nederlander.
Zending P. Kelling. De heer P. Kelling, zending op Siauw (Sangir-eilanden), is overleden.
Journalistiek. Het Bat. Nieuwsbl. neemt op 1 Aug. de Indische Telegraaf te Bandoeng over. Beide pladen komen onder redactie van den Heer Zaalberg.
Resident van Soerabaja. De resident van Pasoeroean, de heer J. M. Jordaan, is benoemd tot resident van Soerabaja. De heer N. B. van der Jagt bedankte om particuliere redenen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit 's Lands Vergaderzaal.

De eerste vergadering van den Volksraad werd den 16en Juni geopend. De *Locomotief* (16 t/m. 21 Juni) geeft uitvoerige verslagen en overzichten van het behandelde.

Het volksraadslid *Meyer Ranneft* (vertegenwoordiger van het B.B.) heeft het bij de algemeene beschouwingen opgenomen voor de „Leidsche school”; het was bij de bespreking van het z.g. unificatie-beginsel.

Ik voor mij — aldus deze spreker — zie dit land als een heterogeen land, waar de samenstelling van de bevolking heterogeen is en waarvan de heterogeniteit zal moeten blijven bestaan, omdat m.i. dit land anders tot ondergang voorbestemd is. Ik wensch die heterogeniteit daarom ook in de wet niet weg te veinen, doch haar te erkennen. Ik sta dus wat dit betreft, op ongeveer hetzelfde standpunt als wat zoo vaak verdedigd is door prof. Van Vollenhoven. Ik zal op dit eene punt terugkomen, maar wil even een paar woorden wijden aan een verschijnsel, dat ik betreurt. Dat is dat tegenwoordig bepaald stemming wordt gemaakt tegen wat men noemt „de Leidsche School”.

Nu is voor mij de Leidsche School, wat betreft den staatkundigen invloed op de staatsinrichting en de ontwikkeling van de staatkundige ideeën, identiek aan wat prof. Van Vollenhoven wil. De politiek, die bepleit wordt door andere Leidsche hoogleraren zinkt m.i. bij die van prof. Van Vollenhoven in het niet. Nu lijkt het vreemd dat prof. Van Vollenhoven juist altijd de man is geweest, die de unificatiegedachte het meest krachtig bestreden heeft in zijn werken, o.a. in dat over het Adatrecht, en dat juist hij er op gewezen heeft, dat het streven naar volkomen unificatie, het streven om alle ingezetenen over één kam te scheren, niets anders is dan een groot sophisme. Ik weet, dat b.v. de Herzieningscommissie en de vrijzinnige bond geen volstrekte unificatie nastreven, maar ik weet toch, dat zij bij het streven naar assimilatie en unificatie verder gaan dan anderen. Ik zou er op willen wijzen, dat noch onder de mannen der Herzieningscommissie, noch onder de voormannen van den Vrijzinnigen Bond ook maar één leerling van prof. Van Vollenhoven is. Dit feit en vooral het feit, dat prof. Van Vollenhoven in zijn „Adatrecht” zoo fel tegen de unificatie ten strijde is getrokken, spreken voor mij sterk. Ik heb er geen bezwaar tegen, ik billijk het volkomen, wanneer men in politiek opzicht zich niet kan aansluiten bij wat de Leidsche School, dus prof. Van Vollenhoven leert, maar ik heb er wel bezwaar tegen, dat men bij dit streven het wil doen voorkomen, dat men wil probeeren uit Leiden niet anders dan Westersche ideeën op Indischen bodem over te brengen.

In die volmaakt onjuiste en onbillijke bestrijdingsmethode, ligt voor mij iets, dat alleen daarom niet belachelijk is, omdat het zoo ergerlijk is.

Ik heb in de eerste plaats gezegd, dat ik geen geloof heb in de massa, d.w.z. in het nut, dat zij, die de massa beheerschen, ook de overheid regeeren. Ik heb in de tweede plaats gezegd, dat ik ook niet geloof, dat zij, die het geld beheerschen, ook den staat beheerschen.

Ik zal ook hier een voorbeeld geven, dat op zichzelf niet zoo vreeselijk belangrijk is. Ik bedoel de voorgenomen stichting van een Utrechtsche Universiteit

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

ing plaats had van den President van de Ned. bank met den oud-Gouv.-Gen. Idenburg, omtrent en in het leven te roepen Nederlandsch Comité tot hulding der nagedachtenis van Van Heutsz. Gevolg van deze conferentie werd telegrafisch onderzoek of eventueel samenwerking met het Indisch Comité wenschelijk en mogelijk is.

Volgens een Aneta-telegram van 24 dezer heeft het Indisch Comité voor de oprichting van een standbeeld voor Van Heutsz den uitdrukkelijken wensch te kennen gegeven, dat het standbeeld in Indië zal worden opgericht.

Vice-President van den Raad van Indië. De heer Prilling deelt mede, dat omtrent den datum van zijn aftreden en zijn pensioen nog niets is vastgesteld. (Aneta-telegr. 24 Juni).

(Het Bat. Nieuwsbl. had gemeld dat de hr. Fr. Dec. met pensioen naar Nederland zou terugkeeren).

Resident-Resident van Tjilatjap. Het Handelsbl. te Soerabaja meldt, dat de Ass.-Res. van Tjilatjap voorgedragen is voor ontslag, omdat hij autokosten gedeclareerd had, terwijl hij gratis gebruik maakte van den auto van een Chinees.

(Volgens den Reg. Alm. is Ass.-Res. van Tjilatjap de heer H. C. Wulff, den 13en Sept. 1923 als zodanig benoemd).

Wapende politie. Bij suppletore begrooting wordt de wapende politie vermoedelijk ingetrokken. Het leger zal haar vervangen op Celebes, Timor en Borneo, en de gewone politie op Sumatra en Bali. (Aneta-telegr. 23 Juli).

W. R. Koch. Te Winterswijk is op 63-jarigen leeftijd overleden Dr. J. W. R. Koch, die als meticus en bioloog deel heeft genomen aan de in 1905 onder leiding van R. Posthumus-Meyjes gehouden Zuid-Nieuw-Guinea-expeditie. Na afloop der expeditie heeft hij voor eigen rekening nog een reis door Ned.-Indië ondernomen en de daar aanstaande sanitaire toestanden bestudeerd.

Influenza-epidemie. De Burgerl. Geneesk. Dienst spreekt de in de Indische pers verschenen alarmerende geruchten van een plotselinge influenza-epidemie op Sumatra's Westkust tegen. (Aneta).

Kruisheer. Volgens de *Loc.* heeft de Generaal-majoor der infanterie A. Kruisheer met ingang van 1 November pensioen aangevraagd.

Rechtshof van N.-I. Naar Aneta verneemt is Mr. A. de la Parra benoemd tot vice-president van het Hooggerechtshof en de Mrs. F. D. E. van Osbruggen en A. Neytzel de Wilde tot raadsheer in dat college.

President Oosthoek. Te Weltevreden is, 77 jaar oud, overleden de oud-resident der Preanger-Residentie G. A. F. J. Oosthoek; de overledene was ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Consalves. De heer C. F. Consalves, Ass.-Resident van Tasikmalaja, is na een operatie overleden.

Indische officieren. Volgens de Ind. Cour. heeft de resident van Soerabaja geadviseerd tot afschaffing van het Chineesche bestuur.

Hervorming. Mr. W. A. Fuchter is belast met de voorbereiding van de uitvoering van de bevoegdheids-hervorming in afwachting van de aanvaarding van dit ambt door Prof. Stibbe.

123 R.R. Naar het Soer. Handelsbl. verneemt, zal in de najaarszitting van den Volksraad wijziging van art. 123 van het Reg. Reglement aan de hand worden gesteld, waardoor alle Missie- en zendingswerk vrijgelaten zou worden.

Ambtenaren te Batavia. De gemeente Batavia heeft 42 ambtenaren, waarvan 22 in vasten dienst waren, op wachtgeld.

Indisch Bestuurscongres. Het Inlandsch bestuurscongres, dat reeds eenmaal verschoven werd en daarom met Pinksteren zou gehouden worden, is later door onbepaalde tijd uitgesteld, totdat (volgens de Preanger Bode) van zoodanige belangstelling zal zijn gebleken, dat definitief een datum kan worden vastgesteld.

Romein. Te Zeist is in den ouderdom van 66 jaar overleden de heer D. F. Romein, oud-officier N.-I. leger en oud-burgemeester van Wadenoyen.

Dr. G. K. Anton. Te Jena is overleden Prof. Dr. G. K. Anton, hoogleraar aan de Universiteit aldaar. De overledene, een der oudste ieden van het

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

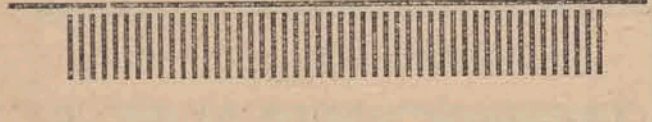
W. RUYSS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

...mster...
 ...e Rang...
 ...rwarmin...
 ...- Matig...
 ...r...
 ...Edition...
 ...de in het...
 ...innaar...
 ...amp br...
 ...eden ter...
 ...A. J. Mo...
 ...ander...
 ...kennis...
 ...dat hen...
 ...Ook het...
 ...in de...
 ...van 20...
 ...Bali vele...
 ...meer dan...
 ...n gewo...
 ...ndolven...
 ...e Balië...
 ...in den...
 ...van Bali...
 ...hoofdte...
 ...waar...
 ...olgers...
 ...ers en...
 ...vergifte...
 ...overtuig...
 ...den...
 ...duidelij...
 ...den Alle...
 ...woners...
 ...was o...
 ...et elke...
 ...poera...
 ...gediend...
 ...aldaar...
 ...loten...
 ...eiland...
 ...dewa...
 ...sakh...
 ...p te hou...
 ...weer...
 ...alle ma...
 ...en voo...
 ...sakh...
 ...ende d...
 ...e over...
 ...booshe...
 ...rgeloos...
 ...achter...
 ...ating...
 ...sting, w...
 ...nshapp...
 ...ridder...
 ...in de...
 ...den N...
 ...deew...
 ...Consalv...
 ...De hee...
 ...Ass.-R...
 ...Resid...
 ...van T...
 ...is na...
 ...operat...
 ...over...
 ...Indische...
 ...Volgens...
 ...de Ind...
 ...Cour...
 ...heeft...
 ...de resi...
 ...dent v...
 ...Soerab...
 ...geadv...
 ...iseerd...
 ...tot a...
 ...schaf...
 ...ing v...
 ...het C...
 ...hinesc...
 ...bestu...
 ...hervorm...
 ...Mr. W...
 ...A. F...
 ...uchter...
 ...is bel...
 ...ast m...
 ...et de...
 ...voorb...
 ...reid...
 ...ing v...
 ...de be...
 ...voorb...
 ...reid...
 ...ing v...
 ...de a...
 ...aanva...
 ...ding...
 ...gest...
 ...123 R...
 ...R.R...
 ...Naar...
 ...het S...
 ...Hand...
 ...sbl. v...
 ...erne...
 ...emt...
 ...in de...
 ...naaja...
 ...rszitt...
 ...ing v...
 ...den...
 ...Volks...
 ...raad...
 ...wijzi...
 ...ing...
 ...van...
 ...art. 1...
 ...23 v...
 ...het...
 ...Reg...
 ...ment...
 ...aan...
 ...de...
 ...word...
 ...en...
 ...gest...
 ...el...
 ...daar...
 ...door...
 ...alle...
 ...Miss...
 ...en...
 ...had...
 ...ge...
 ...erd...
 ...ma...
 ...de...
 ...42...
 ...amb...
 ...tena...
 ...ren...
 ...waar...
 ...van...
 ...22...
 ...in...
 ...vast...
 ...dien...
 ...st...
 ...er...
 ...vord...
 ...cheer...
 ...en...
 ...in...
 ...im...
 ...men...
 ...om...
 ...k...
 ...Hent...
 ...huldi...
 ...prót...
 ...th...
 ...en...
 ...een...
 ...sen...
 ...Direct...
 ...ie: W...
 ...M. R...
 ...UYSS...
 ...& Z...
 ...ONEN...
 ...- R...
 ...OTTER...
 ...DAM...
 ...Gereg...
 ...eld...
 ...MAIL...
 ...en...
 ...PASS...
 ...AGIE...
 ...RSDI...
 ...ENST...
 ...ROT...
 ...TERD...
 ...AM...
 ...naar...
 ...NED...
 ...ERL...
 ...AND...
 ...SCH...
 ...-IND...
 ...IË...
 ...met...
 ...aans...
 ...luit...
 ...ing...
 ...naar...
 ...alle...
 ...hav...
 ...en...
 ...den...
 ...IND...
 ...-AR...
 ...CHI...
 ...PEL...
 ...W. R...
 ...UYSS...
 ...INGE...
 ...RICHT...
 ...E MAIL...
 ...BOOT...
 ...EN, a...
 ...lle...
 ...voorz...
 ...ien...
 ...draad...
 ...loze...
 ...telegr...
 ...afie...
 ...en...
 ...onder...
 ...water...
 ...klok...
 ...signa...
 ...al.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Onlangs lazen we in een Indisch tijdschriftje een waarschuwing aan verlofgangers om geen kleedingstoffen en dergelijke aan de deur te koop, welke waarschuwing dan geplaatst zoude zijn op verzoek van het Ministerie van Koloniën, 9e afdeling. In het midden latende of inderdaad zijdens een ministerieel bureau tot voorzichtigheid werd aangemaand, mag opgemerkt worden dat er voor hen, die de Hollandsche toestanden zijn ontwend geraakt, belangrijk méér voetangels en klemmen liggen in den moederlandschen bodem. Het verlies hetwelk men leidt door het koop van de deur is nog wel te dragen, ernstiger wordt het wanneer het om beduidende bedragen gaat. We denken hierbij aan de velen die den Indischman naderen om kapitaal voor de een of andere zaak, want geld is nu eenmaal het bezit van hem, die uit Indië komt. Al noeg zulks tot op zekere hoogte het geval zijn, dan betreft het toch zeker bezit, hetwelk men door sparen of werken in een tropisch klimaat heeft vergaard en waarvan men zich niet zonder meer wenscht te ontdoen. En hier schuilt een werkelijk groot gevaar. Met schoone voorspiegelingen wordt men bewogen zich in een zaak te interesseren, terwijl het dan later blijkt dat men bedrogen is geworden. Voorlichting op zaken-gebied is dus minstens even urgent, zoo al niet het belangrijkste voor den Indischman. Alvorens nu relaties aan te knopen is het niet zozeer de kwestie „informaties te trekken”, zooals de term luidt, want een enkele mededeeling door een „informatie-bureau” omtrent de soliditeit van een bepaald persoon, zegt zoo weinig. Afgescheiden van de al of niet integriteit der personen, dient nagegaan te worden welke waarde een zaak heeft. Kan men zelf hierover geen oordeel vellen, dan wende men zich tot een deskundige. Voor gerepatriceerden, dan wel voor hen, die tijdelijk in Nederland vertoeven is het van belang zich te wenden tot deskundigen op handelsgebied, die zoowel in Indië als in Nederland bekend zijn. Het is daarom dat wij de aandacht vestigen op Pijper's administratiekantoor, gevestigd Keizersgracht 431, Amsterdam, welk kantoor binnenkort ook in den Haag vertegenwoordigd zal worden. De leiding der zaken is opgedragen aan den heer W. F. K. Pijper, Indisch accountant, die kortelings, na een langjarig verblijf in de tropen, is teruggekeerd in ons land.

W. J. M. SIMONIS'
 BEDDEN MAGAZIJN
 GROENMARKT 34
 TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
 LEDIKANTEN · MATRASSEN
 DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

SPIJSTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG
RECLAME-AANBIEDING in
REGENMANTELS tegen concurreerende prijzen
 Tel. 14918 Ziet onze Etalages, Tel. 14918

(waarschijnlijk heeft de heer M. R. gezegd: een Indische Faculteit te Utrecht. — Red. „Loc.”). De regering weet er heelemaal niets van, blijkens haar Memorie van Antwoord, en ik weet alleen, dat zij er zeer vermoedelijk niet zal komen. Maar het gaat hier niet zozeer om het feit of die universiteit er al of niet zal komen als wel om het feit, dat de voorgenomen stichting van die universiteit zooveel bijval heeft gevonden en daartegen wensch ik stelling te nemen. *Ik meen, dat er sommige dingen zijn, en moeten blijven, die niet voor geld te koop zijn, en onder die dingen behoort in de eerste plaats de geestesvorming van de ambtenaren, die geroepen zullen zijn, om dit land te helpen besturen.* Ik heb er geen bezwaar tegen — ik zou het zelfs gewenscht achten — indien van de zijde van de ondernemers een cursus — wil men, een hoogeschool — gevormd wordt tot opleiding van bedrijfsleiders of van praktijks. Dit alles heeft echter met recht heel weinig te maken; met opleiding en wetenschap en met de opleiding van bestuursambtenaren mag het heelemaal niets te maken hebben.

Het *Bataviaasch Nieuwsblad* (17 t. 24 Juni) geeft eveneens uittreksels van het behandelde, zoomede Overzichten van *Civis*. Het debat over de inlandsche beweging — aldus *Civis* — is door een merkwaardige eensgezindheid gekenmerkt. Men wenscht nauwgezette belangstelling en juiste waardeering der verschijnselen. Uitgangspunt van twee belangrijke redevoeringen (*Engelenberg* en *Djadiningrat*) was de economische toestand der bevolking, die volgens den leider van den P. E. B. sedert 1922 constant aan welvaart heeft verloren. Zonder dit verschijnsel te onderschatten — het is inderdaad van buitengewoon groote beteekenis — mag worden opgemerkt, dat de bewegingen der conjunctuur zich in de inlandsche wereld steeds later hebben doen gevoelen dan in het Europeesch bedrijfsleven. Toen daar de malaise reeds in scherpe mate optrad, handhaafde de inlandsche maatschappij zich nog op het welvaartspeil eener periode, die definitief afgesloten scheen.

Intusschen blijft dit vraagstuk aandacht eischen. Men ontmoet in den inheemschen kring diametraal tegenover elkander staande opvattingen nopens de te nemen maatregelen. De *Regent van Demak* (in aansluiting trouwens op deskundige adviseurs, die gezinszins kunnen worden verdacht van overmatige waardeering van „het kapitaal”) ziet een belangrijk middel tot herstel in voorzichtige uitbreiding van de suikercultuur, die door intensivering van het gebruik van den grond zonder twijfel in belangrijke mate ook het volksinkomen versterkt. De sentimentpolitici uit het nationalistisch kamp echter verzetten zich bij voorbaat, zij het zonder kracht van argument, tegen verdere werkzaamheid van het kapitaal. Merkwaardig is alleen, dat daarbij (door den heer *Soerosa*) weer het oude verhaal van het economisch nadeel der suikerindustrie voor de bevolking wordt opgehaald. Zijn schatting van de opbrengst per bouw sawah, door den tani met rijst beplant, was ruim tweemaal zoo hoog als die later de *Regent van Batavia* — waarlijk ook geen kapitalistenknecht — zou geven.

Van beteekenis in dit debat was vooral de welwillendheid, waarmee zoowel van Christelijke als van Katholieke zijde de hand naar de inlandsche beweging werd uitgestoken. Ongetwijfeld ontstaan omtrent aard en wezen van de inlandsche beweging juist begrippen: zij is niet een schepping van eenige heet-hoofden, gelijk aan het slot van het debat met heel den nadruk van zijn gezeg, nog eens door den heer *Schmutzer* is uiteengezet. Wanneer men het debat over de volksbeweging zou willen samenvatten in één regel, zou men kunnen zeggen, dat de aandacht voor de verschijnselen in de massa groeit, en daarmee een milder oordeel over veel, dat tot dusver met algemeene frasen werd afgemaakt.

Menig spreker heeft zich, op het voetspoor der Mededeelingen, gewaagd aan een verklaring van het op den voorgrond treden der uiterste groepen: de heer *Schmutzer* heeft er nog eens op aangedrongen, maatregelen te nemen opdat de propaganda voor het communisme wordt geremd, waarbij hij onderscheid maakt tusschen de geïmporteerde dogma's en de neiging tot uitersten in de inlandsche beweging zelf.

Ten slotte citeren wij uit de rede van den heer *Djadiningrat*, *Regent van Batavia*, het o.v.: Spreker meent, dat het prestige der hoofden reeds 30 jaren daalt, doch dat de oorzaak van dezen achteruitgang niet gezocht moet worden in het feit, dat de hoofden steeds moeten optreden, indien er iets gevergdd wordt

wat de bevolking liever niet doet, doch in het het beginsel, neergelegd in artikel 67 R. R., no volle toepassing heeft gevonden, weshalve de be zich liever wendt tot leiders wier onafhankelij zij boven twijfel verheven acht. De heer *Dj. sl* aan bij het betoog van den heer *Engelenberg* deze het rechtstreeks contact met de bevolke eisch stelde aan de hoofden. In dit verband wijk ker andermaal op de massa's schrijfwerk, wa de inlandsche bestuursambtenaren overstrom den. De eenige oplossing acht spreker gelegen toevoegen van geroutineerd bureaupersonnel inlandsche bestuursambtenaren.

De strubbelingen met de inlandsche volksbe acht spr. te ontstaan uit twee foutieve praes 1e. dat die beweging een nieuwigheid zou 2e. dat die beweging zou zijn af te meten naar de leiders. Men late zich door den nieuwen Weste vorm dior beweging niet misleiden; zij is waarheid zoo oud als het Bestuur zelf; want heeft men in de breede massa gewacht op de van een soort politieke Messias, een *Ratoe A* Elders zeide de heer *Dj.* dat hij de beteeken „links” en „rechts” bij de politieke partijen gering acht. De Inlanders spreken nimmer tieken zin van kiri en kanan, doch wel van sana, en daar schuilt voor spr. de scheidingslij Men kan van een Oosterling nu wel niet hee een Westerling maken, doch dat is geen geve een afwijkende psyche, doch uitsluitend een v van onderwijs en opvoeding.

Al was er veel teleurstellends, dan heeft Volksraad in zijn zesjarig bestaan — volgens veel goeds verricht, omdat Westerlingen en lingen er elkander geheel gelijkberechtigtd kond moeten. Reeds nu begint men te beseffen, dat ook uit veelheid kan bestaan en dat is op een belangrijk resultaat.

Radio op Paketvaartschepen.
 Het *Bat. Nwsbl.* (23 Juni) bespreekt de on heden, welke de K. P. M. ertoe brachten de radio-installaties af te schaffen, althans op pen, welke niet de vaart op buitenlandsche onderhouden.

Een blik op de kaart van den Indischen op het voornaamste arbeidsveld van de K. P. zien, dat de schepen vrijwel alle trajecten in de onmiddellijke nabijheid van land, zo overal en te allen tijde dadelijk kan worden Er zijn inderdaad uitzonderingen, en het Heem geval betreft nu ongelukkigerwijs zulk een ring — in de laatste dertig jaren is op bedoeld nimmer iets voorgevallen, dat de noodzakelijke een radio-installatie heeft aangetoond — maar het algemeen gesproken lijkt het overdreven Paketvaartschepen te vreezen voor een min waarborgde veiligheid. Ook al daarom niet, zeer goed uitgerust zijn met reddingsmiddelen, alle eischen voldoen, zoodat de kans dat van de passagiers gevaar loopt, uiterst gering worden geacht.

Bij de beoordeeling van de kwestie of de verplicht is wederom tot het aanbrengen van installaties over te gaan is — dunkt schrijver veel uit het oog verloren de groote concurrentie, thans in de Indische wateren zich tegen hee scheepvaart-Mij. ontwikkelt, een concurrentie, door allerlei Chinese booten, welke in alle ten goedkooper kunnen varen dan de Paketvaar ver betoogt dat men van de K. P. M. niet kan te voldoen aan verplichtingen, welke haar com ten nimmer zijn opgelegd.

De Regeering, die blijkens het tot einde pende vervoerscontract, het recht heeft het en instandhouden van radiostations op de Pak schepen gebiedend voor te schrijven, heeft nog geen gebruik gemaakt, en geen aanleiding den naar aanleiding van het ongeval, de Heem overkomen, de verplichting als door sommige den gesteld, der Paketvaart op te leggen. In daartoe overgaat — zoo besluit schr. — sch billijkheid, dat aan de Chinese reederijen eveneens schepen op Ned.-Indische havens late dezelfde eischen worden gesteld voor wat hebben van een eigen radio-installatie.

Opening van de Jaarbeurs te Bandoeng.
 Den 21sten Juni werd te Bandoeng de beurs geopend. Volgens de *Java-Bode* (21 Juni) ruime belangstelling en waren vele autorite kopstukken uit handel en cultures aanwezig den welkom geheeten door den heer K.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

STOOMSCHOENFABRIEK
Firma Van der Linden & Musk
 KAATSHEUVEL (Holland) - Tel. Int.
 FABRIKANTE VAN
 Eerste klasse LUXE BURGER DAMESW
 Merk „THE TO-DAY SHOE”.

M. VESTER'S BEDDENMAGAZIJN
„DE WITTE ZWAAN”
 Paul Krugerlaan 13 Tel. 34586
 (bij de Loosd. Brug)
 Meest vertrouwd adres voor Uw **BEDDEN,**
MATRASSEN, Dekens,
BEHANGERIJ **STOFFEERDERIJ**
 Alles eigen Fabrikaat.

De grootste en soliedste Magazijnen
 in alle soorten Noord-Brabantsch Schoenwerk
GEBR. DE MANDT
 GROOTHANDEL IN HANDEL.
 's-HERTOGENBOSCH, Hooge Steenweg 3
 NIJMEGEN, Houtstraat 38 - Telefoon 1156

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling
 van Etsen, Teekeningen, Aquarellen en
 Olieverf-Schilderijen
 van verschillende bekende Meesters
 door tijdsomstandigheden, tegen zeer lage prijzen
 in de **KUNSTZAAL ZEESTRAAT 65a**
 naast Panorama Mesdag
 gedurende de geheele maand Juli 1924
 Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

naarna de directeur van Landbouw de openingsrede
 held. Deze wees op het veranderd karakter van de
 arbeurs, hetgeen bij den rondgang gedemonstreerd
 worden. Hij wees verder op de groote plaats, welke
 theetentoonstelling (Bat. Nwsbl. 21 en 24 Juni 1e
 ), de aan het wegecongres (Bat. Nwsbl. 24 Juni 1e
 2e bl.) verbonden expositie en het aantal Neder-
 landsche inzendingen innemen. Ook de inheemsche
 verheid is goed vertegenwoordigd. Na den heer Rut-
 ter voerde de burgemeester van Bandoeng het woord.
 Hierna maakten de aanwezigen een rondgang over het
 terrein.

De overval in Atjeh.

De *Sumatra Post* (27 en 28 Juni) deelt mede, dat in
 nacht van 24 op 25 Juni een brigade uit Takangan
 betrokken was op een patrouille in de richting
 van Meulaboh. De nacht werd doorgebracht in een
 bosch aan een zijtak van de Meureubo. Te midder-
 nacht is deze brigade overvallen door een bende
 onwettigen. Een inf. sergeant 2de klasse en twee
 macheschutseers werden zwaar gewond, terwijl één ma-
 scheschutseer lichte wonden bekam. De sergeant is later
 aan zijne wonden overleden. De aanvallers slaagden
 in weg te komen met achterlating van een doode;
 zij hebben een karabijn mede kunnen nemen. Verschil-
 lende brigades zijn naar de streek gezonden, waar de
 overval geschiedde, om te trachten de daders nog in
 handen te krijgen, maar ook als machtsvertoon. De
 bericht is echter, volgens de laatste berichten, rustig.

Zelfbesturen.

De heer *Zentgraaff*, zijn 34 Borneosche reisbrieven
 in het *Soer. Hbl.* (19 Juni 3e bl.) voltooiend, schrijft
 over de *Borneosche zelfbestuurders*, die hij op zijn reis
 ontmoet heeft. Over het algemeen is het peil niet mee-
 vallen en dat leidt hem tot een beschouwing, die de
Deli Crt. (27 Juni) in groote lijnen geheel kan omschrij-
 ven.

De heer Z. is met de „Deli Crt.” een sterk voorstan-
 der van de handhaving der zelfbestuurde gebieden,
 omdat zij als regel een geschikte basis vormen voor
 verdere opbouw eener typisch Inlandsche sa-
 menleving, geheel naar eigen aard en binnen de greh-
 zen van het eigen kunnen, derhalve een uitgroei ge-
 heel langs natuurlijke weg, minder afhankelijk van
 een constante inwerking van Westersche stroomingen,
 dan een maatschappij, die bloot staat aan directen en
 onbegreepelijken Westerschen aandrang en beïnvloe-
 ding, welke ongetwijfeld krachtig stimuleeren tot snel-
 deren voortgang, maar in diepste wezen vreemd zijn
 aan de psyche dezer Oostersche volken, en derhalve
 bestemd te verdwijnen, zoodra de vreemde kracht niet
 meer stuwend werkt.

Doch ook de sterkst overtuigde voorstander van de
 handhaving dier gebieden moet — volgens den heer
 Z. — erkennen, dat van de meeste zelfbesturen niets
 geeds voor de bevolking te wachten is. Moreel en in-
 tellectueel staan zij — de goeden niet te na gesproken
 — zoo laag, dat in het gunstigste geval de Europee-
 sche bestuursambtenaar slechts de verkeerde invloeden
 kan neutraliseeren, welke van hen uitgaan. Eenige
 medewerking in goeden zin is van hen niet te verwan-
 den. Aldus wordt het begrip „zelfbestuur” een erger-
 lijke bespottling, een paskwil, waarmee ook de voor-
 stander van dezen bestuursvorm zich niet kan ver-
 enigen.

De heer Z. betoogt uitvoerig, dat een hogere poli-
 tiek dient gevolgd te worden, doch dit zou eerst mo-
 gelijk zijn, zoodra men de zelfbestuurde gebieden zoo
 heeft vervoormd als wenschelijk bleek, en zoodra de
 zelfbestuurders voldoen aan billijke eischen van ont-
 wikkeling en moraal. In deze richting zou de Wester-
 sche leiding zich dienen te oriënteeren.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Islam en het Communisme.

De vraag of de Islam met het communisme in Ned-
 Indië eendrachtig kan samenwerken, wordt door een
 inzender in de „Sinar Hindia” van 18 Februari 1924
 een vast ontkennenden zin beantwoord.
 Teneinde die bewering toe te lichten, zegt hij het
 volgende, daarbij de lezers terstond wijzende op het
 feit, dat Rusland op dit oogenblik de haard is van het
 communisme, dat de Indische communisten thans zoo
 hemelhoog prijzen en dat Turkije, d.i. de Islam, vroe-
 ger altijd vijandig tegenover Rusland heeft gestaan en
 ook nu nog telkens daarmede in botsing komt.
 Wanneer een Mohamedaan uit Ned.-Indië thans in

Rusland komt en van zijne Mohamedaansche gevoelens
 duidelijk blijk geeft, dan wordt hij terstond hartelijk
 ontvangen en met „onze broeder” aangesproken.

Met grooten ijver is men in Rusland bezig propa-
 ganda te maken voor de verspreiding van den Islam,
 hetgeen men tracht te bereiken door het oprichten
 van Moslinsche kerkgebouwen en Mohamedaansche
 godsdienstscholen.

Vele communisten zijn reeds „Hadji” geworden,
 wien de schrijver den naam geeft van Hadji-commu-
 nist.

Zij genieten bij de geloofsgenooten vertrouwen, heb-
 ben dientengevolge goede gelegenheden de leerlingen in
 de communistische beginselen te onderrichten en bren-
 gen op die wijze tal van Mohamedanen in de commu-
 nistische wereld.

Door het volgen van deze tactiek wordt, volgens den
 schrijver, het vergiftigde doel wel bereikt, en is dat
 feit voor de communistische partij in Ned.-Indië vol-
 doende aanleiding om ze ook daar te lande in toepas-
 sing te brengen.

Op Java bestaan verscheidene roode Sarikat-Islam-
 verenigingen en scholen van de Sarikat-Islam-commu-
 nisten, die er op aansturen geleidelijk de Sarikat Islam-
 partij van Tjokroaminoto weg te werken.

Men wil n.l. de echte Sarikat Islam-vereniging plaats
 laten maken voor de Sarikat Islam-communisten.

Hunne kinderen worden in de roode Sarikat Islam-
 scholen in de communistische leerstellingen opgevoed,
 welke actie steeds in omvang toeneemt en ook reeds
 tot Padang-Pandjang, ter Westkust van Sumatra, is door-
 gedrongen.

Een der Mohamedaansche godsdienstleeraars daar ter
 plaatse is reeds communist.

Ook behoort een hadji tot de communistische groep,
 aan wien men reeds den naam van Hadji Koeminis heeft
 gegeven en die langzaam aan de leerlingen in de com-
 munistische leerstellingen onderwijst.

De schrijver heeft reeds langen tijd den inhoud van
 hun blad, de „Pemandangan Islam”, gevolgd en nu zou
 iedereen zoo denken dat dat blad in het belang van de
 verspreiding van den Islam wordt uitgegeven, doch dat
 is niet juist.

Wanneer men den inhoud meer nauwkeurig volgt, dan
 blijkt het, dat het doel van het blad is eenstemmigheid
 te brengen tusschen het communisme en den Islam,
 onder leiding van eenige Mohamedaansche journalis-
 ten, die ieder voor zich niets van de communistische
 gedachte er leerstellingen begrijpen.

De schrijver betitelt die personen met den naam van
 imitatie-communisten, terwijl hunne geheele beweging
 afkomstig en overgenomen is van Rusland.

In navolging daarvan wil men Communisme en Is-
 lamisme verenigen door zekere middelen, zonder
 meer, door er op te wijzen hoeveel communistische
 denkbeelden in de Mohamedaansche godsdienstvoor-
 schriften zijn opgenomen.

De overtuigde communistische gedachte dat verkre-
 gen rijkdom niet mag worden benut voor eigen doel-
 einden, vindt men b.v. ook bij den Moslim, die jaar-
 lijks de „dzakat” heeft op te brengen in den vorm
 van verplichte aalmoezen, in geld of in natura.

De communist zou gaarne de instelling van de „Dza-
 kat” overnemen.

Doch de schrijver kan over eene op dergelijke wijze
 gevoerde propaganda zijn lachlust niet bedwingen,
 overtuigd als hij is dat, bij toepassing, van die theoriën
 niets terecht zou komen.

De dzaka toch bedraagt, volgens den Islam, een ze-
 ker percentage van den rijkdom.

Doch dat wil het communisme niet, ook niet in
 Rusland, waar men, zooals bekend, met geweld zich
 van de verkregen rechten van de bezittende klasse
 heeft meester gemaakt.

De Indische propaganda voor het communisme
 deugt, naar schrijver's meening, niet en is, zijns in-
 ziens, verderfelijk, omdat er zooveel onder de niet-
 wetende menigte zijn, die aan die propaganda, zij het
 dan ook tadelijk, vertrouwen schenken.

In zeker opzicht staat de Islam ver van het commu-
 nisme af.

Terwijl de eerste hoopt dat eenmaal alle menschen
 den Mohamedaanschen godsdienst zullen belijden,
 streeft het laatste naar het wereldlijk gezag.

Doch beiden sireven naar het verkrijgen van de
 macht en aangezien geen hunner daarvan zal willen
 afwijken, zal van een samengaan van Islamisme en
 Communisme wel nimmer sprake kunnen zijn.

Eerder mag men aannemen, dat men in de toekomst
 elkander vreeselijk in de haren zal zitten.

Voor het bereiden van een
 voortreffelijke Rijsttafel zijn
 de **Recepten van een Ind. Kokki**
 onmisbaar
 „De Ind. Rijsttafel” door
 FR. BLOM, Schrijver van
 „Moderne Kookkunst”,
 verkrijgbaar bij den Boek-
 handel en bij de Uitgeefster
 Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

Dienstverrichting „VOORWAARTS”
 Jan Evertstraat 19 - Telefoon 16684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de
 afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”,
 (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en
 West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstver-
 richting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-
 Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten.
 De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden
 uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk be-
 rekend worden.
 Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tege-
 moet ziende.

Hoogachtend,
 HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.
Boenen, Schuren en Schrobben,
Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen . . . . . 10.60 per uur en per man
 „fiets . . . . . 10.60 „ „ „ „ „ „
 Zonder wagen . . . . . 10.50 „ „ „ „ „ „
 Innen van kwitanties . . . . . 10.80 per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Verzorgen van brieven en circulaires volgens
 overeenkomst.

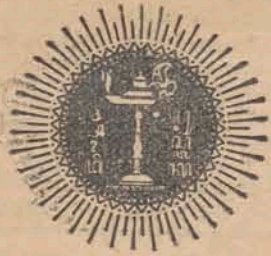
MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent
 per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

PIANO'S
RIPPEN
 P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

Strijkrichting „De Weimar”
 is het beste adres voor het behandelen van
 linnen goed, Japonnen, Blouses, kanten
 Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.
J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar. 203
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaeriaan 2 - Tel. 50248

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. 35611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op syste-
matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te
vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liede-
lied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en
vereert. . . . De schoonheid van zijn vaderland en
de monumenten van de beschaving van zijn heef-
geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
lied rijst uit zijn ziel. . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
van Ned.-Indië”.

Bankastraat 4p A. A. DE RIDDER Den Haag

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Partijdigheid van de Europeesche Pers in Ned.-Indië.

Onder het Hoofd „Beschuldigen is gemakkelijk doch
het leveren van Bewijs moeielijk”, komt de persoon,
die zich met de letter „J.” teekent, in de „Sinar Su-
matra” van 28 Februari 1924 op tegen het in Ned.-
Indië bestaande verschijnsel, dat de Europeesche Pers
zoo partijdig staat tegenover het Chineesche element.
Men kan dit terstond waarnemen uit de verwijt-
ingen en de beleedigende taal, die in de Europeesche
Pers worden gebezigd, zoodra het geldt de verkeerde
handelingen van een Chinees aan de openbaarheid
prijs te geven.

Het schijnt wel, zegt de schrijver, dat de Europeesche
pers, de Chineesche Volksgroep beschouwt als een
„laughing stock” d.w.z. als personen, die men dage-
lijks naar welgevallen bespottelijk kan maken in het
oog van het groote Publiek en dat zij elke gelegenheid
gebruikt, om, ook zelfs de kleinste fout van een Chi-
nees, op te blazen tot een strafbaar feit.

Doch als een Europeaan dezelfde fout begaat, tracht
men de zaak zoo veel mogelijk in de Nieuwsbladen
te bedekken, wijst hoogstens de namen der daders
slechts met één letter aan en onthoudt zich verder
van scherpe critiek.

Waar die partijdigheid nu eenmaal eene eigenschap
is van de Europeesche Persleiders, welke algemeen
bekend is, moet men zich daarover, zegt de schrijver,
niet al te veel verwonderen.

Het spreekt vanzelf, dat, waar de schrijver de Euro-
peesche Pers in Ned.-Indië partijdigheid ten laste legt,
hij die beschuldiging heeft waar te maken door het
voorbrennen van niet te weerspreken feiten en daar-
om vestigt hij de aandacht van de lezers op het be-
richt, dat nog niet zoo heel lang geleden in de Euro-
peesche Pers werd verspreid, als zoude de heer The
Tik Goan, een suikerspeculant, doch tevens een der
welbekende millionairs ter hoofdplaats Soerabaja,
van daar naar Singapore in alle stilte en in bedelaars-
kleedij zijn vertrokken, welk bericht door de geheele
Europeesche Pers werd overgenomen.

Het groote publiek werd dientengevolge op de hoog-
te gebracht van de zoogenaamde stille vlucht van een
Chineeschen groothandelaar, die op geheimzinnige
wijze als bedelaar Indië verliet, aangezien hij de oor-
logswinstbelasting aan de Indische Regeering niet wil-
de voldoen.

Zoals gewoonlijk, berust ook deze aantijging niet
op voldoende ondergrond en bleef de Europeesche
Pers in gebreke te bewijzen dat het vertrek in bede-
laarscostuum had plaats gehad.

De Europeesche Pers maakte het zich zelf over deze
laatste voorstelling in het geheel niet moeilijk.

Het is zeer goed mogelijk, zegt de schrijver, dat de
gewezen rijkard The Tik Goan, die tientallen jaren
lang zijne energie wist te gebruiken voor het bijeen-
verzamen van zooveel geld en goed en 1½ miljoen
belasting had te betalen, door den nood gedwongen
werd zijne maten op te rollen en dat hij er de voor-
keur aan gaf naar eene plaats te vertrekken, alwaar
hij vrijgesteld was van het betalen van eene oorlogswinst-
belasting, welke hem, zoolang hij in Ned.-Indië
verblijf hield, dag en nacht op onaangename wijze had
bezig gehouden en gekweld.

Doch even goed kan het zijn, dat de heer The Tik
Goan, door op eene stille en beschaafde manier Ned.-
Indië te verlaten, op die wijze uiting heeft willen ge-
ven aan zijne ontstemming over de ondervonden be-
handeling.

Hij was toch steeds een trouw en rustig burger, die
zijne voldoende belastingpenningen jarenlang regel-
matig aan den fiscus had afgedragen.

De winsten, tijdens den grooten Europeeschen oor-
log gemaakt, waren verdwenen tengevolge van de la-
ter gevolgde daling der prijzen van de suiker en van
alle andere handelsartikelen en werd hij dientenge-
volge in ernstige omstandigheden gewikkeld, die be-
langrijk werden verzaagd door de toezending van
het biljet van aanslag in de oorlogswinstbelasting en
dat wel zoovele jaren later, toen de gemaakte winsten
reeds lang voor verliezen hadden plaats gemaakt.

De uitreiking van dat aanslagbiljet had dus veel te
laat plaats gehad.

Naar schrijvers meening moet men aannemen, dat
het vertrek uit Ned.-Indië van den heer The Tik Goan
naar Singapore niet op onregelmatige wijze plaats
heeft gehad en dat hij er zelfs niet aan gedacht heeft
zijn geld en goed naar elders over te brengen, zooals
zoovele Europeanen met de door hen gemaakte oor-
logswinsten hebben gedaan in den vorm van het tijdig

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres

voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Spe-
cialiteits-geneesmiddelen, enz.

DANKBETUIGING.

aan den heer J. F. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a,
Den Haag, voor de wonderlijke gezezing van Neus en
T.B.C., te meer daar Prof. Kwih te Utrecht, Prof. W.
Montreux en Dr. v. Gangelen alhier hadden verklaard
het ongeneslijk was. Ik was plm. 3 maanden onder
handeling, en ben nu, ook volgens verklaring van Prof.
genesen, wat hij wonderlijk noemde.

(w.g. Mej. M. PALTHE),
a.b. s.s. Rembrandt.
Informatiën adres Gillisstr. 8,
(Schoolweg, Lawang N. O.)

overmaken dier winsten naar Amerika, in welk
zij door geen belastingen worden geplaagd en
door zij een genoegelijk levensbestaan genieten.

Die handeling moge rationeel zijn, het is niet
ontkennen dat veel Indisch kapitaal het land ver-
Algemeen bekend is dit feit niet.

(Wordt vervolgd.)

Literatuur-Overzicht.

De Indië op de a.s. Nederlandsche Jaarbeurs.

Werd in de Koloniale afdeling op de laatste Ja-
beurs te Utrecht een belangrijke plaats ingeruimd
de tabak, het hout en de rotan, voor de a.s. beurs, wa-
van 9—18 September a.s. gehouden wordt, zal in
bijzonder de aandacht gevestigd worden op de be-
kenis van de copra en van het eiland Curaçao, dat de
zich zoo merkwaardig ontwikkelt.

Voor het demonstreeren van de verwerking etc.
de copra hier te lande, zal een model van een pers
en wat daarbij behoort, opgesteld worden, terwijl
Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut
te Amsterdam een en ander betreffende de winning
copra, statistieken enz. zal toontoonstellen.

De beide restauratie-kamers die op vorige jaarbeurs
eenige malen als tea-rooms hebben dienst gedaan, zullen
aan Curaçao gewijd worden; in de grootste ervan zullen
de op Curaçao gevestigde groot maatschappijen het
en ander van hun bedrijven toonen, waarnevens
Afd. Handelsmuseum de voornaamste uitvoerproducten
enz. zal demonstreeren. In de kleine tea-room zullen
verschillende, uit een der voornaamste van daar
komstige handelsartikelen, t.w. oranjeschillen, berou-
dranken worden geschonken.

Al het andere, dat door het Koloniaal Instituut
toongesteld wordt, zal, evenals de vorige maal,
algemeen beeld van Ned. Oost- en West-Indië ge-
nietaraard zal wederom vooral den nadruk op niet
heden gelegd worden.

Wat de statistiek betreft zal de uitvoer van Ned. Oost-
Indië op bijzonder aanschouwelijke wijze voorgedemon-
worden, terwijl bij den invoer van elk artikel duidel-
het uit Nederland afkomstige gedeelte aangegeven
wordt. (Ind. Merc.)

Het rijsttekort in Ned.-Indië.

In „Economisch-Statistische Berichten” van 23 de-
het eerste gedeelte eener beschouwing van den heer
Sibinga Mulder over een belangrijk onderwerp:
rijsttekort in Ned.-Indië.

Het vraagstuk der rijstvoorziening van eigen bodem
noemt schr. een der voor Indië allerbelangrijkste en te-
is moeilijker geworden, nu rijst in het menu van de
volking een steeds grooter plaats inneemt. Waar aan
den eenen kant de bevolking toeneemt en aan de andere
zijde de rijstproductie niet in gelijke mate, wordt het
tekort aan rijst telkens grooter en moet in dat tekort
door aanvoer van buiten worden voorzien. Niet alle-
dat daarmede enorme bedragen zijn gemeid, die het
land uitgaan, maar de zekerheid om ten allen tijde over
voldoende rijst voor de volksvoeding te beschikken ont-
breekt. Wat dat beteekent hebben de jaren 1919—1921
tot in 1921 ons geleerd, toen er, dikwijls met zeer groot
moeite, voor een bedrag van plm. 175 miljoen gulden
aan rijst door de regering ter distributie werd inge-
voerd en de toestand op de wereldrijstmarkten meerde-
malen zóo moeilijk was, dat de regering zelfs niet al-
voldoende zekerheid had of zij voor de naastvolgende
weken over voldoende rijst zoude kunnen beschikken.

Ook die tijd heeft ons geleerd hoe gevaarlijk de to-
stand in Indië kan worden, wanneer er omstandigheden
optreden, die den normalen rijstinvoer bemoeielijken of
totaal verhinderen. Gevaarlijk niet enkel voor ondervoed-
ding, maar ook oeconomisch en politiek oconomisch,
omdat de prijzen van de rijst bovenmatig kunnen stijgen
boven de betaalkracht van de massa, en politiek, omdat
dergelijke toestanden maar al te gemakkelijk door extre-
mistische volksleiders worden uitgebuit ter bereiking
van hun politieke doeleinden.

Nederlandsch Zendingsjaarboekje voor 1924/25.

Dit boekje, uitgave van den Zendings Studie Raad
biedt in een kort bestek een schat van opgaven betref-
fende de Nederlandsche Zending. Volstrekt onmisbaar
voor wie met de zending in het algemeen wat willen
medeleven. De inhoudsopgave meldt: Overzicht van het
Zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië. — Een terug-
blik. (Zend. St. R. 1909—1923). — In Memoriam Jan Wil-
lem Gunning. — Jaarverslag Z. S. R. — Gegevens betref-
fende den arbeid in Oost en West. — Zending onder

WASSCHERIJ „REINGOED”

Met speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed

ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. 71568

Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en
flanellen goederen systeem Jaeger.

G. at 1a, 19... Neus en Prof. W. verklaard den onder van Prof. (LTHE), indt. sstr. 8, g N. O. a welk d en w ieten. is niet land ver... vervolgd... arbeids... laatste J... geruimd... beurs, w... zal in... p de be... o, dat th... ng etc... een pers... terwijl... al Instit... winning... jaarbeur... aan, zul... rvan zul... en het... rnevens... rproduct... oom zul... n daar... en, ber... stituaat... maal, d... dië gew... P niem... Ned. Oo... voorges... el duidel... aangege... 23 dec... en heer... werp: h... gen bod... ste en h... van de... Waar a... de ander... wordt h... dat tek... Niet alle... l, die h... tijde ov... kken on... 1919—19... eer groot... en guld... verd ing... meerder... niet alt... volgen... schikken... k de to... adigheid... bilijken... ondervo... onomisch... en stijg... tek, om... oor extre... bereik... 24/25... die Ra... n bel... nmish... at wille... t van h... en terug... Jan Wil... evens be... ng onder... ED" Goed... Wash... en en

Huishoudelijke- & Keukenartikelen
HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN
JAN ZWENNES
 Boekhorststraat 54a, DEN HAAG
 TELEFOON 16875

Melkhandel „Archipel“
 Sumatrastraat 32 (nabij de Bankastr.)
HET adres voor UW
 Bloedworst 12, Leverworst 12, Tongenworst 20
 Boterhamworst 11, Rauwe Ham 30 ct. p. ons
 Alles prima kwaliteit en scherp concurrerend.
 Aanbevelend E. L. TINKELBERG.

Aan de Leden van „Oost en West“

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad“ is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1o. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2o. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

S DE UITGEEFSTER.

Joden. — Alfabetische naam- en adreslijst.

W. O. J. Nieuwenkamp.
 In Eigen Haard van 26 Juli brengt de hr. J. Koning mede aan den hr. W. O. J. Nieuwenkamp bij gelegenheid van diens 50en verjaardag.

„Nieuwenkamp mag men noemen den eersten kunstenaar die Indië heeft „gezien“. Op zijn eerste reis beocht hij alleen Java, op zijn latere reizen vooral Bali, en zijn werk daar gemaakt en daar geïnspireerd heeft hem in de kunst en kunsthistorie van onzen Archipel een plaats van betekenis gebracht.”

De schr. besluit zijn van groote waardeering getuigd artikel: „De zwerver wordt nu vijftig jaar en men dankt zich gereed hem te huldigen. Maar wij vermoeden dat hij een lief ding er voor over zou hebben, wanneer op 27 Juli a.s. ergens in een ravijn op een kalisteent de bergen van zijn dierbaar Bali zou kunnen zitten, die lief hem zijn vrienden in Holland ook zijn.

Een nieuwe reis naar Bali, zijn zesde reis naar de tropen, staat op het programma. Vermoedelijk het volgend jaar. De zwerver telt zijn vijftig jaren niet.

Statistiek van de scheepvaart in N.I.
 Bij G. Kolff en Co. te Weltevreden is verschenen de statistiek van de Scheepvaart in Ned.-Indië over het jaar 1923. Samengesteld bij het hoofdkantoor van Scheepvaart.

Uit het tienjarig overzicht van het scheepvaartverkeer met het buitenland (tabel IVa) blijkt, dat dit verkeer in 1923 met de voorgaande jaren in 1923 belangrijk toegenomen; de netto-inhoud der ingeklaarde scheepbedroeg in 1922 rond 16.383.000 M3. en in 1923 rond 27.100 M3., gevende een toename van 19 pCt. De in 1923 verkeer ingeklaarde netto-inhoud bedroeg in 1913 rond 14.392.000 M3. en nam gedurende de eerste oorlogsjaren gestaag af; in 1918 was dit tot rond 8.949.000 M3. gedaald en vermeerde daarna geleidelijk, zoodat in 1923 bijna een gelijke inhoud werd ingeklaard als in 1913.

De verkeer onder Nederlandsche vlag (Nederl. en Ned.-Ind. schepen) nam sedert 1922 toe met 12.5 pCt., onder Engelsche vlag met 23 pCt., onder Duitse vlag met aanzienlijk, n.l. met 210 pCt.

Bouwen. Tijdschr. voor Holland en Indië.
 De hr. P. A. J. Moojen vervolgt in No. 10 van dit 14-jarig tijdschrift zijn fraai geïllustreerde beschouwing over de ontwikkeling der bouwkunst in Ned.-Indië. Schr. heeft het thans hoofdzakelijk over den woningbouw der Indonesiërs.

De Indische Post.
 In het Nr. van 14 Juni vervolgt D. Bauduin het relaas van zijn reis met de Plancius naar de Molukken. — L. Westenenk schrijft over voorhistorisch Sumatra. — Verder een en ander over Duitse belangstelling voor Indië en mededeelingen over de betekenis van den Oorlogsmatersraad voor Ned.-Indië.

De Indische Mercur.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 30. Oogstresultaten van suikerfabrieken op Cuba, door Dr. H. C. Prinsen overzigt. — Analyse-methoden ter bepaling van het gehalte van den bouwgrond. — De tiemarkt in 1923. — De Handelsvereniging te Batavia. — Economisch overzicht van Suriname over het jaar 1923. — Uitvoer van voornaamste handelsartikelen uit het vrije verkeer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurverrichten. — Kleine mededeelingen, zoodat de overige rubrieken. — Van de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut eene opgave van recente literatuur over oliën, vetten en wassen.

Ned. Ind. Rubber- en Thee-Tijdschrift.
 Uit den inhoud van het 15-Juni-Nr. De invloed van den rubberband op het rubberverbruik. — Rubber en rubberverbinding, nu en in de toekomst, door Dr. de Vries. — Het onderhoud van den robusta-aanplant, door Dr. A. J. G. — Uitvoerrecht op Inlandsche rubber. — Theecultuur, Plantengroei en bodem, door Dr. J. J. B. Deuss (vervolg). — Volkstheecultuur.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.
 No. 23 (23 Juli) bevat: Het zieleleven der Indonesiërs (vervolg). — Generaal J. B. van Heutz † (met portret), door J. Koning. — Nias en de Niassers, door H. N. (Slot).

Ind. Militair Tijdschrift.
 Jaarg. 1924, No. 6. De Duitse en de Belgische cavalerie in den wereldoorlog gedurende het tijdvak: begin tot en met 12 Aug. 1914, door P. C. Colthoff. — Het gebruik van cavalerie, door W. van Riemsdijk. — Nogmaals de Fransche, inheemsche militie, door C. Maréchal. — Tactische oefeningen (vervolg), door F. T. — Uit de pers. — Overzicht van tijdschriften.

Nieuw Indië en De Opbouw.
 Beginnende met het Mei-Nr. is het maandschrift Nieuw Indië opgelost in het eveneens maandelijks uitkomend periodiek: De Opbouw. De sedert verschenen Nrs. bevatten bijdragen over Indische onderwerpen, welke hieronder alsnog worden vermeld.

Mei-Nr. De strafbedreiging tegen inbreuk op arbeids-overeenkomsten in Indië, door Chr. P. van Wijngaarden.

Juni-Nr. Hooger onderwijs in Indië, door Prof. Mr. J. H. Carpentier Alting. — Een nieuwe opleiding voor Indische bestuursambtenaren? door Mr. Dr. A. M. Joekes.

Juli-Nr. De Indische beweging van den economischen kant, door W. de Cock Buning.

Bovendien in alle Nrs. een Indische kroniek van Chr. P. van Wijngaarden.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 No. 51 (21 Juni '24). Theecongres met tentoonstelling Bandoeng 1924. Programma van het Theecongres. — Twee Inlandsche theeplanters-associaties in de Preanger-Regentschappen, door T. J. Lekkerkerker. — De theecultuur van de Inlandsche bevolking. — Landbouwzaken in den Volksraad. — Radio (vervolg). — De kabel luchtspoor van de Cultuur Mij. Panggoongredjo over het Metro-ravijn bij Kepandjan op Java. — De Postspaarbank in Ned.-Indië. — Verhuur van grond aan onwetige occupanten. — Uitvoerrecht op Inlandsche rubber. — De bevolkingsrubbercultuur, door J. Sibinga Mulder (ontleend aan het Alg. Handelsblad).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand Mei 1924. Samengesteld door het kantoor voor Chineesche zaken (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers 1924, No. 25. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden).

Oil in the Dutch East Indies by C. Lekkerkerker. I. First period, 1889-1901. (Commercial Holland, July '24).

De poenale sanctie, door C. E. Huicmans (Socialistische Gids 1924, bl. 485).

Het gebed van Ardjoena tot Ciwa, door F. van Lith. (Studiën Cl, bl. 362).

Suriname.

Te Arnhem bestaat het voornemen in September aan Baron van Heemstra, gouverneur van Suriname en oud-burgemeester van Arnhem, ter gelegenheid van zijn verblijf in Nederland, een feestavond aan te bieden.

Het initiatief hertoe gaat uit van de Geldersche Industriele Club, van de Geldersche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer en het departement Arnhem van de Mij. van Nijverheid en Handel. Zij, die tijdens het burgemeesterschap van den heer van Heemstra, lid van den gemeenteraad waren, hebben te kennen gegeven, dat zij aan dit huldigsfeest zullen deelnemen.

De heer Heemstra, die thans te Maarn vertoeft, heeft desgevraagd, zijn instemming met dit plan betuigd.

Aan het „Algemeen Handelsblad“ van 23 Juli ontleenen wij het volgende, onder het hoofd „Beschamend“ geplaatste stuk:

„In het jongste nummer van „Nederlandsch Fabrikaat“ treffen wij een klacht aan van den heer P. Cool te Paramaribo, die voor de kortzichtige neiging den eigen landaard te verloochenen, bij sommige Nederlandsche fabrikanten helaas maar al te karakteristiek is.

Zelfs als men hen dringend verzoekt artikelen met Nederlandsche opschriften te zenden en rekening te houden met de Nederlandsche nationaliteit van den ontvanger, houden zij vast aan hun buitenlandsche allures. De heer Cool vertelt daarvan eenige treffende staaltjes:

1. Een Nederlandsche instrumentfabriek zendt aan het Hospitaal alhier een gedrukten Duitschen catalogus. Deze werd door mij teruggezonden, antwoord of verontschuldiging ontving ik nimmer.
2. Na vele mislukte pogingen slaag ik er in in de plaats van Amerikaansche en Duitse veyen rechtstreeks Nederlandsche ingevoerd te krijgen. Met deze fabriek heeft herhaaldelijk briefwisseling plaats en de directie kent volkomen mijn bedoeling 't Nederlandsch fabrikaat te helpen. De kisten komen aan, worden door het magazijnpersoneel uitgepakt: alle aanwijzingen in

Piano's Orgels
G. A. J. VAN KALMTHOUT
 Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
 Bisschop Hamerstraat 1-1a
 Vleugels Kunstspelpiano's

MEUBELHUIS „DE WEST“
COMPLETE MEUBILEERING
 UITERST BILLIJKE PRIJZEN
 DEN HAAG - WEST-EINDE 73

V. MASSARO
 KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZATEK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LANBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad **NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW** ?

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—
 Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
 Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag
 Telefoon 11987*

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, geviekt of
 gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen . . . . . Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleeding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren)
 Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen
 (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop,
 dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliën-
 tèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der boven-
 genoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen
 wij Uw kleeding, S

terwijl gij Uw courant leest of even een
 brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van
 de Place Brouckère).

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen: S

„ . . . Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen,
 indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend
 bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.
 S (L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„ . . . De brandende vragen van onzen tijd hebben
 grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige
 gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het
 minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het
 geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen.
 Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen
 door machtige drijfren, ontroerd door diepe en smartelijke
 gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.
 (Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„ . . . Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het
 tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur,
 is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd
 geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den
 Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins
 een gekroond democraat of president van de republiek.
 Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten
 zin”.
 (Top Naeff in *De Amsterdamer*)

„ . . . De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn
 idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van.
 Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk
 voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt
 men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp
 heeft genomen”.
 (Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. 35611

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aan-
 getast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank
 onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen
FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

de kisten uitsluitend in het Engelsch! Dat men mij als
 geboren Nederlander cenigszins spottend aankeek behoeft
 ik niet te vermelden.

3. Een zeer groote Nederlandsche lampenfabriek krijgt
 onze bestellingen en stuurt een prijsopgave in dollars.
 Nadat gewezen wordt op het feit dat in deze kolonie
 „een Surinaamsche Bank” bestaat en aan een Nederl.
 staatsinstelling rekeningen in Holl. munt moeten wor-
 den aangeboden, handhaaft deze fabriek toch hare
 dollarleening.

Wij willen niet nalaten deze voorbeelden als vlakweg
 beschamend te kenschetsen. Een dergelijk gebrek aan
 zelfrespect moge wellicht in den aanvang zich betaald
 maken, op den duur schaaft het het aanzien en de
 zaken. Wie geen eerbied heeft voor zichzelf, kan van
 anderen moeilijk respect verwachten.

De heer Cool klaagt ook nog over iets anders.
 Hij vervolgt:

Voor een goed Nederlander is het ook hinderlijk door
 middel van 't Rijks-magazijn te Amsterdam en 't Koloniaal
 établissement buitenlandsche goederen, genees-
 middelen enz. te ontvangen, terwijl de Nederl. Nijver-
 heid zoo zeer steun behoeft en de Regeering toch in de
 eerste plaats hare eigen instellingen met eigen fabriekaat
 moet voorzien. Dat echter sommige Ned. Fabrikanten
 merkwaardig eigenzinnig zijn moge hieruit blijken, dat
 eenige fabrieken door mij opmerkelijk gemaakt op het
 feit, dat de weg tot levering voor den Rijksdienst over
 genoemde instellingen liep, eenvoudig antwoordden, dat
 hare fabrikaten bekend genoeg waren en de Rijksinstel-
 lingen dit maar moesten weten. Ook het Bureau voor
 Handelsinlichtingen schijnt velen onbekend te zijn. Vele
 fabrikanten richten steeds rechtstreeks brieven om
 inlichtingen naar verschillende overzeesche gewesten,
 wachten maanden op antwoord en verzuimen eerst
 naast de deur te informeren. Ook maakt hunne on-
 bekendheid met eigen Nederl. koloniën in die koloniën
 dikwijls een zeer slechten indruk. Een der allergrootste
 zilverfabrieken in Nederland had onlangs een aange-
 teekend pakket met het adres: „Paramaribo via Genua”.
 Gelukkig bemerkte de Nederl. post de fout.

Nederl. fabrikanten kunnen niet verontwaardigd zijn
 dat hunne goederen niet worden gekocht in Nederl.
 gebiedsdeelen, indien die fabrikanten zichzelf steeds
 als buitenlanders voordoen, en zich niet op de hoogte
 willen stellen van de ligging en de handelsbehoeften
 der eigen koloniën.

Vele buitenlanders zien dit alleen veel beter in en
 zenden zelfs in 't Nederlandsch gestelde aanbiedingen
 ook naar West-Indië.

„Een gepast gevoel van eigen waarde ontbreekt velen
 landgenooten!”, aldus besluit de heer Cool.

Wellicht, dat zijn brief enkelen nimmer doet inzien,
 hoe beschamend voor ons land en voor hen zelf een
 dergelijk tekort is.

Het is in zooverre jammer, dat de heer Cool geen
 namen noemt. Menschen, die zoo weinig prijs blijken
 te stellen op hun Nederlandschap, zou men uit eigen
 land eens kunnen laten gevoelen, dat men zich over
 hun houding schaamt.”

Tot zoover het „Handelsblad”.

Ervaringen als de heer Cool hebben wij ook menig-
 maal gehad. De onwetendheid van sommige Neder-
 landsche handelaars en fabrikanten grenst aan het on-
 geloofelijke. En daarom wekt het onzen lachlust op,
 wanneer ons oog soms valt op de rubriek „betrek-
 kingen” in de dagbladen en wij de opgeschroefde
 eischen lezen, die aan gegadigden worden gesteld: eerste
 kracht, volledige kennis van de moderne talen, groote
 ervaring in de „branche”, „goed ingevoerd” in dit of
 dat. En dan ervaringen als van den heer Cool!

In de Surinaamsche bladen kan men meermalen lezen
 van Nederlandsche leveranciers die brieven of circula-
 laires adresseeren aan „den Nederlandschen Consul te
 Paramaribo”. De zondaars zijn zeker die „eerste
 krachten”. En hoe lang reeds bestaan er in den lande
 handelsscholen!

Een bibliotheekje, waarin ook boeken buiten de
 „branche”, zou op de kantoren der heeren leveranciers
 geen overdaad zijn.

In de „Brieven over de West” in „De Standaard” van
 25 Juli bespreekt de heer L(ey)s de grenskwestie, d.i.
 de kwestie van Suriname's westgrens.

De schrijver zegt: „De heer IJzerman bracht (in de
 Tweede Kamer bij gelegenheid van de behandeling van
 de Surinaamsche begrooting voor 1924) de grenskwestie
 tusschen Suriname en Britsch-Guyana ter sprake.

Het is goed dat hij dat deed. Ik hoop, dat hij en anderen
 het bij iedere gelegenheid weer zullen doen. Die grens-

DAMES
 welke hun haar een blijvende ondulatie willen
 prefereren
JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
FRED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 52
 Haarwasschen, Manicure, Massage, Ondulation
 Prima Haarwerken

kwestie is een treurige kwestie.
 Telkens als ze ter sprake komt, vraag ik mijzelf
 waar Jan Cordaat toch wel zitten mag.”
 En dan zet de schrijver uiteen waarom het hier
 in die uiteenzetting lezen wij o.m.:
 „Volgens mededeeling, mij verstrekt door een
 geplaatst ambtenaar in Suriname, heeft Engeland
 tijd het voorstel gedaan om die zaak aan het
 van een scheidsgerecht te onderwerpen, maar
 Regeering heeft op dat voorstel geen antwoord ge-
 Sedert dien beschouwen de Engelschen het als een
 gedane zaak en kleuren zij den bovengenoemden
 hoek (tusschen de beide bronrivieren van de Cora-
 als Engelsch gebied.”
 Voor zooveel ons bekend vergist zich de
 geplaatst Ambtenaar in Suriname”. Een dergelijk
 stel is door de Britsche Regeering nooit gedaan.
 schien wordt bedoeld de uitnodiging van de Bri-
 Regeering om iemand aan te wijzen die met Schomb-
 (in 1843) de exploitatie van de Corantijn zou
 zoolks Minister de Graaff heeft medegedeeld. Wij
 looven dat ook de Minister zich vergist en dat
 uitnodiging een andere strekking had, zoolks de
 IJzerman uiteenzette en men ook lezen kan in
 West-Indische Gids”, 2de jaarg. (1920) blz. 340—341.
 De heer L(ey)s eindigt zijn brief met de vol-
 woorden:

„Waar echter in de laatste jaren zoo dikwijls
 gegeurd met ons prestige als Koloniale Mogendheid
 er in de pers sprake is van den verkoop van Surina-
 daar vind ik dat eveneens ons prestige als Koloniale
 Mogendheid eischt, dat er een eind kome aan
 onzekerheid, die er bestaat omtrent het Zuidelijk
 van de Westgrens van Suriname.”

Wij zouden hieraan een vraag willen toevoegen
 behandeling van de grenskwestie is bij de heeren
 Kol en IJzerman in de beste handen, maar wij
 houden de andere politieke partijen, sedert het
 lijden van Jhr. Mr. van Doorn, zich in de Staten Ge-
 alsof de kwestie hun niet aangaat?

De heeren moesten eens kennis nemen van het
 van de vergaderingen der Tweede Kamer
 22 December 1899. Zij zouden dan zien wie toen
 deze kwestie in de bres zijn gesprongen.

Onder onze lezers zullen er zijn die zich herinneren
 wat er eenige jaren geleden in Suriname te doen
 geweest over de Bauxiet-concessie Rorac aan
 Noorsch-Nederlandsche Combinatie. Wij hebben in
 ook in dit land meermalen het verleen van die
 concessie besproken. Sedert wij eenigen tijd geleden in
 West” een artikel lezen over de voorbereidende
 zaamheden, hebben wij niets meer vernomen om-
 de concessie. Weet een onzer lezers ons mee te
 of de ontginning reeds is aangevangen?
 Wij hopen dat het Surinaamsche Gouvernement
 de Nederlandsche Regeering geen berouw zullen
 dat de concessie is verleend aan de Noorsch-Ned-
 landsche combinatie, met voorbijgaan van andere
 gadigen.

Voor zoover wij vernamen wordt op de Amerikaanse
 Bauxiet-onderneming Moengo de ontginning voort-
 en komen er geregeld schepen om het erts af te ha-

Curaçao.
De Begrooting voor 1925.
 IX.
 Inderdaad ligt thans het laatste stuk der notulen
 den K.R. voor ons, nog twaalf bladzijden drukt
 meer dan een tragi-comisch moment.
 De heer Statius Muller ging op den ingeslagen
 voort. Voorgesteld was de afvoering van f 30.000.—
 buitengewone herstelling van de handelskade en
 f 40.000.— voor buitengewone havenverbetering.
 Behalve een protest tegen de luchthartige ram-
 van „Openbare Werken” wilde de heer Muller
 spreken, dat hiervoor „geleend” moest worden. Hij
 reeds eerder in dien geest gesproken was, schreef
 heer V. d. Veen Zeppenfeldt blijkbaar eerst nu
 woord „leening”, maar maakte toch de juiste op-
 king, dat men immers de voorwaarden der leening
 moest kennen. Dit raakte het stelsel-Statius Muller
 zijne zwakke zijde. Zelf gaf deze ook nog toe, dat
 cene formeele leening machtiging bij de wet
 is, maar hij achtte 't eenvoudiger, dat het moeder-
 het benodigde bedrag zou voorschieten. De vorm

F. J. WOLFF,
PENSION „ARCHIPEL”
BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO
CARACAS
VENEZUELA
 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
 Handelsinformaties
 Rembours- en
 Document.-Credieten

later wel in orde komen. Opmerkelijk is, dat de meende, dat uit het ontwerp der begrooting zou kunnen blijken, dat de begrooting sluitende. Dat zou al heel ongelukkig zijn. Als de heer M. Kalkbrenner een sluitende begrooting had willen hebben, hij nog één amendement bij de vele moeten voorstellen, nl. om art. 4 (middelen en inkomsten) sub C, te wijzigen in 's Rijks schatkist tot aanvulling der Koloniale middelen' te doen vervallen. Nu is er geen sluitende begrooting gekomen, in spijt van des heeren Kalkbrenner herhaalde opmerking: „deze gewone huishoudelijke begrooting" kan nu sluitend gemaakt worden. Het later f 20.000.— voor watervoorziening en f 10.000.— voor den mijnbouwkundigen dienst voor schrapping werden voorgedragen, wees de gemachtigde van den Gouverneur erop, dat van het overbrengen der begrooting „van Koloniën" niets komen zou zondert wijziging van het Regeeringsreglement. Eene wijziging daarvan hebben wij niet gevonden.

De heer Kalkbrenner vermeldde wij de aanneming van een amendement tot schrapping van f 1500.— voor uitbreiding van de speelplaats aan de Emmaschool, waar in verband stond de afsluiting van een open terrein op grond van eene toezegging aan den kooper van aangrenzend stuk gouvernementsgrond. De heer Kalkbrenner had dit amendement voorgesteld, om te laten komen, dat het Gouvernement geen toezeggingen doet, die financiële gevolgen voor de kolonie hebben, zonder den Raad te consulteren.

De heer Kalkbrenner is, wat bleek, dat na de aanschaffing van steenbreker de verzameling van steentjes economisch geoordeeld was dan het steenbreken. De post f 2000.— voor „bedrijfskosten van den steenbreker" werd aangekocht en verzamelen van steen" leek dan maar een halve waarheid en werd afgevoerd.

De heer Kalkbrenner kunnen niet nalaten ter aanvulling van hetgeen overleden week opmerkten nog twee sterke staattjes „bestuursgemachtigdheid" te vermelden. Het raadslid de Veer Abrahams vroeg den directeur van de werken het daarheen te willen leiden, dat de ongenoemde straten spoedig namen zouden krijgen, dat geheel vergetende, dat niet die directeur aangegeven was, maar de bestuursgemachtigde Bakker, die ook heel plechtstatig antwoordde, dat hij het verstaan aan den Gouverneur zou overbrengen. Een bestuursgemachtigde is nu eenmaal zichzelf niet, zoo ook moet aangenomen, dat de mijningenieur en de directeur van den openbaren gezondheidsdienst in die verhouding elkaars in de haren gevlogen zijn, toen het over het zelf ter hand nemen door eerstgenoemde chemische onderzoekingen, die tot nu toe door den gezondheidsdienst verricht waren, wat de Kolonie nauwelijks geld gekost heeft. Tenzij men moet aannemen, dat zij toen den door den gouverneur hun verdragen last overschreden hebben.

De heer Kalkbrenner stellen, als de Gouverneur besluit, straatnamen te stellen, eraan herinneren, dat een vorigen keer Gouverneur De Jong van Beek en Donk is overgelegd, en verzoeken den Gouverneur Helfrich niet te vergeten, al was zijn bewind van niet zeer langen duur.

De heer Kalkbrenner trekt de aandacht, dat bij het geheel begrotingsplan, dat wemelde van juridische kwesties, de enige bestuursgemachtigde-jurist gezwegen heeft.

De staking op de Isla.

Er blijkt ook nog een loonstrijd aan de genoemde punten verbonden te zijn. Het normale weekloon f 0.17 per uur en een negen-urigen arbeidsdag is f 9.18. Het overwerk en Zondagswerk kon men, zooals de „Nieuwe" becijfert, tot f 21.36 komen. Vijftien- à zestien Arubianen zouden daar werk hebben.

naar eigen land, met roem belaan.

Er is nu vertrokken uit Nederland, van Schiphol, een vliegtuig, van Nederlandsch type, van Nederlandsch maaksel, om te ondernemen een reis om de aarde. Het hoopt den naam van Fokker te doen deelen in die der uitvinders en fabrikanten, welke hun naam verbonden zien aan de vliegtochten onder Mac Laren en Smith. Wij zullen dat stukje Nederlandsche vinding en Nederlandsch maaksel met gansch bijzondere belangstelling volgen. Maar — het zal niet den kring om de aarde trekken als een stukje Nederlandsch territoir, het zal voeren de Argentijnsche nationaliteit, het zal het voertuig zijn bemand en bestuurd door Argentijnsche luchtschippers.

Er ligt iets weemoedigs in deze waarneming. Verblijvend is 't zeker den vreemden aviateur in ons land zijn toestel te zien kiezen. Maar waarom moest het eerste „vaarwel" te Schiphol, aan reizigers in de groote luchtvaart toe te roepen, geen Nederlanders gelden? En als de weg gereed is, als het toestel klaar is voor de reis langs Indië naar verder doel, waarom mochten dan nog steeds niet vertrekken de Nederlandsche aviateurs, die van hier naar Nederlandsch Indië zullen gaan? De betekenis van dit Nederlandsch ondernemen wordt door Zanni's tocht toch alweer wat achteruit gezet. Er zijn voor dit alles natuurlijk goede, geldende, zelfs klinkende redenen. De Argentijnsche Aero-club bracht door een inschrijving 't noodige bedrag bijeen. Nederland talmt nog. Maar dit maakt het verschijnsel voor Nederland niet minder weemoedig.

Terwijl Mac Laren, vergezeld door kolonel Broome, zijn allesbehalve fortuinlijke reis, met horten en stooten, met korte vluchten en lang oponthoud, nu over de Groeten of Stillen Oceaan, via de Aleoeten, voortzet, zal hij, indien hij Alaska bereikt, nog pas ongeveer de helft van zijn raid volbracht hebben. Het resteerende voert dan eerst langs de kust om Californië te bereiken, dan moeten de Ver. Staten dwars overgestoken worden, om ten slotte den Atlantischen Oceaan te nemen.

Het Amerikaanse smaldeel, dat, na den onfortuinlijken inzet, waardoor de leider spoedig met zijn vliegtuig uitviel, onder Smith zonder veel tegenspoed de reis maakte, van Californië uit, over de Aleoeten, Japan, Oost-Azië, Britsch Indië, Bagdad, Constantinopel, Weenen, Parijs en Londen, tot Brough, 't vliegveld bij Hull, waar 't nu zijn vliegtuigen terdege laat in orde brengen, dit smaldeel heeft alleen nog maar den Atlantischen Oceaan en het vaste land van N. Amerika te nemen. „Alleen nog maar"! Als wij bedenken, dat vijftien jaren geleden de vlucht over het Nauw van Calais nog een herhaaldelijk mislukte proefneming was, dan teekent dit „alleen nog maar" den enormen vooruitgang door de aviatiek volbracht, waarmede echter geenszins gezegd wil zijn, dat hetgeen door Smith en zijn metgezellen nog te volvoeren is, zonder veel gevaren zou zijn. Zij weten zelf wel beter, vandaar de zorgvuldige voorbereiding te Hull voor de reis via IJsland, Groenland en Labrador.

Majoor Zanni heeft bij den inzet van zijn tocht dadelijk ondervonden, hoe moeilijk 't is om op eenige berekening staat te maken. Insteeds van Donderdag van Schiphol op te gaan, kon hij, door 't ongunstige weer, eerst Zaterdag den 26en vertrekken. En ternauwernood in de lucht zag hij zich, door diezelfde reden, weer verplicht bij Rotterdam te landen. Na een kort oponthoud ging 't verder, met Parijs als eerste doel. Terwijl wij dit schrijven is hij in Italië.

Volgens de dagbladderberichten zal hij verder vrijwel de route volgen, welke de Amerikanen genomen hebben, doch in tegenovergestelde strekking. Hij zal niet beschikken over de uitgebreide hulpbronnen en wisselstukken, welke ter beschikking van de Amerikanen gesteld zijn geweest. Hij is vergezeld door zijn landgenoot, ingenieur Beltrame. Luitenant Nelson Page, die derde zou zijn, was door ziekte verhinderd mee te vertrekken, wellicht voegt hij zich echter onder weg nog bij de anderen.

De vlucht Amsterdam—Tokio zal worden gemaakt op een Fokker C.IV, met 450 P.K. De Stille Oceaan wordt overgestoken met een Fokker T. III. W., eveneens met 450 P.K. Beide met Napier-Lion motor.

Voor wie de dappere vliegers op hun tocht wil volgen, geven wij hier de voorgenomen route op.

Amsterdam, Parijs, Lion, Rome, Soloniki, Konstantinopel, Aleppo, Bagdad, Bushir, Bunda, Abbas, Karachi, Nasyrabad, Allehabad, Calcutta, Rangoon, Kherta, Vinh, Hanoi, Canton, Fushan, Sjangai, Wei-Hai-Wei, Tai-Ku-Hioshima, Osaka, Tokio, Aymori, Paramushir, Petropavlosk, Behring, Attu, Atka, Chignik, Cordova, Sitka, Prince Rupert, Vancouver, Salem, Ogden, Cheyenne, Chicago, Cleveland, New York, Halifax, St. John, Terland, Londen, Amsterdam.

GOEDE REIS!

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. 12324

BESCHIKBAAR.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST"

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurants Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Uit den Verren Vreemde.

De eerste vliegtocht van Nederland uit de aarde rond. Eigenlijk moest het opschrift ditmaal luiden: naar den verren vreemde.

Zal het plan van den Argentijnsche majoor Pedro Zanni voor de ingewijden sedert lang geen geheim zijn geweest, aangezien voor een dergelijk ondernemen vele veronwachtbare besprekingen en toebereidselen onvermijdelijk zijn, voor de groote menigte, en zelfs voor de aandachtige luisteraars, kwam het bericht van zijn aanschijn vertrek uit ons land toch onverwacht.

Evenals het schip onder een nationale vlag geldt als een stuk territoir van het die vlag voerende land, zoo wordt ook de vliegtuig beschouwd als een stukje van het land, welks vlag zij voert. Zij brengt dat stukje hoog in de lucht, voert het over vreemde landen, over zee heen, om het ten slotte weer terug te brengen.

M. J. J. ESKES - DEN HAAG

DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER

SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15

Prima Engelsche en Schotsche Stoffen

Eerste klas Bewerking Lage Prijzen

ATELIER VOOR KEEREN EN REPAREEREN

GODELINESCHOOL TE HILVERSUM.

LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.
 MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.

Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.
 Prospectus op aanvraag.

De Directrices:
 G. J. THOMASSEN, Ministerpark 8;
 E. J. F. SCHMIDT, Heuvellaan 6.

TE KOOP

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag. s

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR s

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN, KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

Konink. Zoöl. Bot. Genootschap

DIERENTUIN

Zaterdag 2 Aug. van 8.30 tot 12 uur

en vervolgens elken Dinsdag, Donderdag en Zaterdag

DANSEN

in de open lucht

TWEE ORKESTEN

Voor stadgenooten niet-leden van het K. Z. B. G. toegang tegen betaling van f1.- bel. inbegrepen

HEEREN MODE MAGAZIJN ANT. HÖNE

FAHRENHEITSTRAAT 417 bij de Copernicuslaan
Ruime sortering OVERHEMDEN, HOEDEN, DASSEN,
TRICOT-ONDERGOEDEREN. s

De Pan-Pacific Conferentie.

Aan een „Aneta”-bericht in de Indische bladen ontlenen wij 't volgende:

Dr. J. P. S. Cramer, de officieele vertegenwoordiger van de Nederlandsch-Oost-Indische regeering bij de Pan-Pacific Food Conservation Conference, welke tusschen 31 Juli en 14 Augustus te Honolulu wordt gehouden, vertrok 11 Juni met het ss. Tjikarang derwaart, waar hij deel zal nemen aan de besprekingen.

Deze conferentie heeft zeer veel belangstelling gewekt en zal worden bijgewoond door vooraanstaande mannen uit alle landen welke liggen aan den Pacific. President Coolidge zal een rede opstellen, welke op de conferentie zal worden voorgelezen, terwijl men verwacht, dat de secretaris van landbouw aan het hoofd zal staan van de zeer voornamelijk groep van mannen, die voornemens zijn, de conferentie bij te wonen.

De agenda toont, dat de conferentie in verschillende afdelingen zal worden ingedeeld. De groep van internationale juristen zal zich bezig houden met de bescherming en conservatie van vischproducten in den Pacific, door resoluties op te stellen in verband met een internationale wetgeving of overeenkomst in den Pacific; eveneens zullen zij leiding geven aan de landbouw-groep, door het ontwerpen van uniforme quarantaine wetten of -regelingen voor planten en dieren in de Pacific-landen.

Uit de Vereenigde Staten zullen mannen als dr. Barton Evermann aan het hoofd staan van de visscherij-afdeling; dr. L. O. Howard leidt de groep voor entomologie en dr. Elwood de groep voor aanplantverbetering.

De organisatoren der conferentie hopen minstens een vertegenwoordiger van elk land aanwezig te zien ter behandeling van de volgende onderwerpen:

1. Internationaal recht.
2. Pan Pacific Visscherij.
3. Entomologie.
4. Planten pathologie.
5. Quarantaine voor planten en dieren.
6. Aanplant bevordering en verbetering.
7. Boschbouw.
8. Meteorologie.
9. Topografie en Hydrografie.
10. Veteelt.
11. Transport en distributie van voedingsproducten.

Men verwacht, dat de conferentie de basis zal vormen voor de ontwikkeling van een aantal internationale overeenkomsten ten aanzien van bovengenoemde onderwerpen, welke van de grootste waarde zullen zijn voor Handel en Industrie in den Pacific.

Wenschen der Britsch-Indiërs.

Blijkens mededeeling van Reuter hebben een aantal vooraanstaande en verantwoordelijke Indische leiders, die zich momenteel in Londen bevinden, een memorandum opgesteld, dat zal worden aangeboden aan het departement voor Indië, waarbij wordt gevraagd om dominion-home rule voor Indië en wordt aangedrongen op de uitzending in den aanstaanden herfst van een commissie met uitgebreide volmachten, „opdat de geschiedenis van de afscheiding der Amerikaansche koloniën en Ierland niet zal worden herhaald en de constitutioneele partij niet zal worden ontbonden.”

In het memorandum wordt geëischt, dat Indië een eigen constitutie zal kunnen opstellen, gelijk ook de dominions hebben gedaan.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

De Secretaris-Penningmeester der Vereeniging „Oost en West” is tot 19 Augustus afwezig.

Van de Redactie:

Op verzoek van den heer E. M. Harsveldt te 's-Gravenhage plaatsen we het navolgende berichtje:

HULP AAN OUD-STRIJDERS IN INDIE.

Als 5e gift in dank ontvangen van het garnizoen te Curaçao, door tusschenkomst van den heer P. H. Landzaat, 1e Luitenant, aldaar, f 125.63.

Uit Indië werd bericht ontvangen, dat voor Indisch Bronbeek tot 11 Juni in totaal ontvangen was f 71031.61.

Wij vestigen gaarne de aandacht op de advertentie in dit Nummer (bladzijde 2) betreffende het portret van Pastoor Verbraak; het is een werkelijk zeer fraaie reproductie van het origineele schilderij.

De opbrengst van den verkoop is bestemd voor een goed doel: de minimaal gepens. onderofficieren, lid der vereeniging „Madjoë”, eenigermate te kunnen steunen.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

H. Groen, onderwijzer 1e kl. bij het O. E. L. O., Utrecht, Pieter Saenredamstraat 27.

Mr. G. C. B. E. Suringer, voorzitter van de Landraden te Fort de Kock c.a., Assen, Vaart N.Z.

A. A. F. Snel, onderbaas-ernstvuurwerker bij het Marine-Etablissement te Soerabaja, Helder, Westerstraat

Stoomververij en Chemische Wassen „DUINOORD”.

BEGONIASTRAAT 188-190. TELEFOON 3111

Werkt 't billijkst, vlugst, met geschoold personeel. Goederen worden binnen 4 dagen zonder prijsverhoging afgeleverd.

Speciaal in het schoonmaken van Carrosseriebekleding in een dag, tegen billijken con

- 20-21, p/a. P. Snel.
- Mr. A. H. Walkate, raadsheer in het Hoogererecht van N.-I., Putten, Hotel „de Spreng”.
- P. C. H. Drinkers Delsaine, onderwijzer 1e kl. O. E. L. O., Rotterdam, Provenierssingel 19B.
- Mr. W. W. Brouwer, president van den Raad van titie te Makassar, Leiden, Oegstgeesterlaan 41.
- J. F. van Minos, tijd. wnd. controleur 1ste kl. P. T. T.-dienst, 's-Gravenhage, Nicolaistraat 61.
- H. J. A. Magniez, commissie bij den Post-, Telegr. Telefoondienst, 's-Gravenhage, Suezkade 98 1e kl.
- R. Bos, onderwijzer 1e kl. bij het O. E. L. O., 's-Gravenhage, Valkenboschdike 356.
- R. Versteeg, havenmeester 2e kl. te Tjilatjap, 's-Gravenhage, Van Weede van Dijkveldstraat 9.
- C. H. P. van Diggelen, houtvester bij het Bosch Apeldoorn, Kanaal West No. 103.
- M. de Jonge, hoofdcommissie bij het Dep. van Land- en Nijverheid en Handel, Rotterdam, Vredestraat 5a.
- Mr. C. Star Nauta Carsten, voorzitter van den Raad van Djiemba, Amsterdam, Willemsparkweg 53.
- G. C. Schrader, landmeter bij het kadaster, 's-Gravenhage, Kranenburgweg 38.
- T. Fenenga, gezaghebber bij de Gouvernements-Heemstede, Prinsessekade 40.
- M. P. Grootens, hoofdpolitie-opziener, Amsterdam, zersgracht 235.
- J. de Goederen, controleur 2de kl. bij den P.T.T.-Groningen, Prinsesseweg 7A.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTAANDE

W. M. Remeëus, Brittenstraat 13 te Katwijk en W. A. Ph. Chr. Pennink, Witte Singel 58 te Rotterdam, beiden als administratief ambtenaar bij het Nederlandsch Bestuur;

Mas Soeparin Tjokrohadisoebroto, Commelland 24 I te Amsterdam, als onderwijzer bij het Hollandsch Indisch Onderwijs;

A. Chr. van Lochem, Landstraat 134 te Amsterdam, als candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur;

Mr. A. A. Gaymans, van Blankenburgstraat 1 te 's-Gravenhage, als rechterlijk ambtenaar.

Mutaties van 23 tot 30 Juli 1924

Nieuwe Leden:

- F. W. Hudig, Amsterdam, Johannes Vermeerstraat 5.
- N. Anakran, Amsterdam, 1e Const. Huijgensstraat 5.
- A. van Wamel, Rijswijk, Oranjelaan 29. f 5.
- W. van Houten, oud Tabaksplanter der Vorstentuin Utrechtse Weg 118.
- Ad. Heinrich, Directeur der Nationale Bank van Nederland, Amersfoort, 't Zand 41.
- Dr. A. C. Nicolai, Amersfoort, Lange Bergstraat 1.
- C. R. P. Schäffer, Agent der Ned.-Ind. Handelsmaatschappij Soerabaja. f 25.—
- J. A. Pet, Kap. Inf., Lange Bergstraat 47, Amersfoort.
- Mevrouw M. C. H. van Esveld, Lange Bergstraat 47, Amersfoort.

Af schrijven:

- H. J. van Katwijk, Leiden, Rapenburg 73.
- I. G. de la Fontaine Verwey, Deventer, Zwolsche weg 11.

Adresveranderingen:

- J. de Nijs, van: Haarlem, Paviljoenslaan 13, naar: s-Gravenhage, Avenue de Mon Loisir, villa „Fernand”.
- G. Gerlach, Ass.-Resident, van: Palembang, naar: s-Gravenhage, Stadhoudersplein 88. f 5.—
- L. J. Schippers, oud Directeur van B.B., van: s-Gravenhage, naar: Den Haag, ten Hovestraat 39, p. Knibbeler. f 5.
- C. A. H. Taminiau, Hoofd H.I.S., van: Madioen, naar: Den Haag, 2de Schuytstraat 109. f 5.—
- Mevr. J. Holle-Maier, van: Den Haag, Mesdaglaan 1, naar: „Het Houten Huis”, Stoeplaan 5, Wassenaar.
- A. T. H. M. van Wijk Werneke, Den Haag, van: Schuytstraat 245, naar: Sportlaan 24.
- F. C. W. Moorrees, oud kapitein ter zee, Den Haag, van: Laan van Meerdervoort 164, naar: Groeneweg 77.
- F. M. Gescher, Leraar M. O., van: Den Haag, naar: kistraat 71, naar: Venlo, Lomstraat 7.
- Mr. H. A. Kinderman, oud Lid van den Raad van s-Gravenhage, van: Buitenzorg, naar: Hilversum, Suzannapark 5.
- Mr. E. N. W. Maas, Secretaris Waterschap „De Grietenijen en Stad Sloten”, van: Hengelo, naar: Lemmer (Fr.)
- H. J. van Hasselt, Directeur Gouv. Caoutchouche van: Arnhem, naar: Buitenzorg.
- L. P. van Leeuwen, Inspecteur P. T. T. van: Den Haag, naar: Suezkade 169, naar: Bandoeng, Hoofdbestuur P. T. T.
- J. E. Edie, Ass.-Resident, van: Utrecht, naar: 24, naar: Weltevreden, Poste restante.
- L. C. Westenenk, Lid van den Raad van Indië, van: Medan, naar: Weltevreden.
- C. Swarts, onderwijzer 1ste Mulo te Weltevreden, van: Viosplein Zuid 11.
- G. J. Kallansee, onderluitenant Art., Kota Radja, van: Nesoeh 26, naar: Generaalsplein E 22.
- G. J. Tielrooy, Kapitein Inf., van: Semarang, naar: Kota Radja.

W. F. K. PIJPER
Indisch Accountant
 Lid te kl. N. I. A. V. A.
SPECIALITEIT VOOR INDISCHE ZAKEN
 Heizersgracht 431 Telef. 36831
AMSTERDAM

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongevrouwen uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

THUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

THUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.	Serie II.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.	No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
2. Indische toestanden gezien door een inlander.	2. Het Javaansch toneel.
3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.	3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
4. Sarikat-Islam.	4. De thee-cultuur op Java.
5. De Sukernijverheid in Nederlandsch-Indië.	5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
6. De afschaffing van de laatste heerdiensten op Java.	6. Een doode taal in Indië.
7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.	7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
8. De Europeesche vrouw in Indië.	8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
9. De boschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.	9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
10. Over de Kolonie Suriname.	10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 No. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
 No. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 No. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

GEBRS v. WOERKOM
TELEFOON 117 NIJMEGEN
 KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE RIJSTTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM's
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband
f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

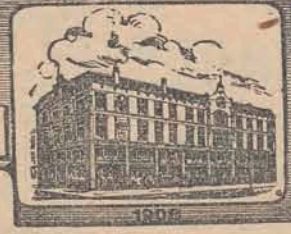
VRAAGT PROSPECTUS. S
W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.
TOLSTEEGSELINGEL O.Z. 54 - UTRECHT
 Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
 Postchèque en Girodienst 76650

Huishoudelijke
en Kenken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 1773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachel

Ibach

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, **BESTE** merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GI

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Opperseren, Repareeren, Keeren, Mod
niseeren, Vermaken, opnieuw Voer
onzichtbaar Stoppen, kortom wat
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 349
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald

EVEN VOORRYDEN

De Paardenwereld
Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN
**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & CO
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

OPRUIMING
van
Dames- en Kinder-Confectie

JACQUES ELTE - „DE NIEUWE MUZIEKHANDEL”
KORTE POTEN 17 - TELEFOON 16633 - DEN HAAG

Levert steeds engros en endetail de nieuwste Engelsche-, Fransche- en Duitsche
nummers tegen lage prijzen.
Geregelde maandelijksche zendingen, ook van Orkestmuziek, en voor Jazzbanden,
Families en Societeiten. Referenties staan ten dienste.
Het grootst succes van den laatsten tijd: **YES WE HAVE NO BANANAS**,
40 cent. Dit nummer mag alleen in Holland en Koloniën worden verkocht.
uitgave JACQUES ELTE.
Het nieuwste succes van LOUIS DAVIDS: **ZANDVOORT** nummer twee en KAL
prijs 75 cent.

THE COMPANY
Last Fashion
**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 75
Tailor Mades naar maat met extra Rok . . . . . f 75

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

DE NIEUWE ZAAK
in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
Telefoon 33459.
Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje” Prinssestraat 92 blijft bestaan.

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg